

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre 36 kor.
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy órára 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasszék palotájában.

TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, március 23.

II. Miklós — Romanov Miklós.

— Finnország közvetíti a békét. — A munkásság a háború ellen. — Nikolajevics Miklós nagyherceg interjú ad. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Romanov Miklós! Különös csengésű név s amilyen kevesen hallották eddig: olyan megszokott lesz ezután. A történelem egyik legnagyobb zuhanásának a felírása ez, egy százados dinasztia utolsó neve s egy földönfutó család első őse. A Bourbonokhoz, Orleansokhoz, Bonapartékhöz, Braganzákhöz társul szegődik most a Romanov család, amelynek szűk volt a világrészeket összefoglaló orosz birodalom s amelynek hatalma olyan nagy volt, hogy szinte emberteletti lények hatalmát bitorolták: bálványoknak játszották ki magukat. A család feje császár volt, cár — istenített és rettegett, akinek egyetlen szavára embermilliók mozdultak meg s mentek ha kellett a szibériai ölbányákba, vagy az ellenség elé meghalni. Nem tudták, de nem is volt szabad megkérdezniük, hogy miért. S a kétszázmillió népi óriás testén, mint a féregraj nyüzsgött a cári kegyencek és dédelgetett bürokraták polip hada s szívta a jámbor muzsik véréit. Micsoda türelem, megalázkodás kellett ahoz, hogy évszázadokig várjon egy nép a megszabadító eszmék megérésére?! S most aztán irgalom és gondolkodás nélkül visszafizet mindent. Felforgatja az ósdi társadalmi rendet, elkergeti a régi rendszer minden hivatalnokát, legelőször a rendszer szimbólumát és látható fejét: a cárt! Így lett II. Miklós cárból, a minden oroszok cárijából, a görögkeleti egyház pápájából egy egyszerű név: Romanov Miklós.

Mert így irnak róla s így szölik: most az orosz lapok szinte kéjelegve, az egykori főtisztant. A forradalom előtt nincs semmi szent s akinek tekintete előtt tegnap még remegtek, ma félre dobják s ha ellentállni merészel: eltapsák. Nikolajevics Miklós: a cárnál autokratább, gögősebb kényur, aki a maga makacs akaratát sokszor szembehelyezte még a mindenható cáréval is: most mint egy megszelidült ragadozó kujtorog a parancsoló forradalom nyomában. Sőt — Uram bocsásd meg — elfogadja az újságírókat s interjú ad, mint egy polgári születésű miniszter, vagy bankdirektor. Micsoda óriási változá-

soknak kellett történni Oroszországban nemcsak az alkotmányban, az utókon s a népképviselőben, hanem az emberi lelkekben is, hogy Nikolajevics Miklós szóba áll a Novoje Wremja kis riportérével, aki ceruzával kezében gögősen áll a ledől bálvány elé és sürgetőleg kérdi:

— S mit gondol Ön, Oroszországban marad-e ezek után a Romanov család?!

Kopenhága. Orosz lapok a cárt Romanov Miklósnek hívják. Valószínű, hogy a cárt Kopenhágát fogja jövőre tartózkodási helyéül választani.

Pétervár. A cári család tagjainak megtiltották, hogy Pétervár katonai kerületet elhagyják.

Londra. A Daily Chronicle jelenti Pétervárról: Az angol nagykövetet utasították, hogy járjon közbe a cárt személyének és családtagjainak biztonsága érdekében.

Reitersdam. Az Utro Ruszky leírja, hogy Miklós cárt, amikor Pétervárra akart utazni, az udvari különvonatot, amelyen testőrsége és Frederiks kísérete, 150 kilométerrel Pétervár előtt feltartóztatták. Eleinte titkolták előtte az eseményeket, de később közölni kellett, hogy a moszkvai katonai parancsnok tartóztatta föl. Mély csönd után a cárt így szólott:

— „Hála istennek. Ha a nép akarja lemondok.“

Ezután Pskovba utazott, a különvonat pedig üresen érkezett be Carskoje-Szeloba. Mikor Protopopov legutóljára beszélt a cárral, föltűnt neki, hogy beteges színben van. Miklós cárt így válaszolt:

— Bizony régóta beteg vagyok, minden kifáradt.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint Nikolajevics Miklós nagyherceg fogadta a lap tudósítókat és a következő nyilatkozatot tette:

— A régi viszonyokhoz visszatérni képtelenség, a reakció lejárt magától. Bizik abban, hogy ha a belső béke helyreáll, Oroszország meg fogja nyerni a háborút.

A Journal de Genève arról értesül, hogy Oroszországban a papság és a katonaság egy része Nikolajevics Nikolaj nagyherceget akarják cárrá kiáltani. A legzélsőbb balpárt azonban attól tart, hogy a nagyhercegen diktatori hajlamai fognak felülkerekedni.

Genf. Az Echo de Paris jelentése szerint Nikolajevics nagyherceget megfosztották a kaukázusi front főparancsnokságától.

Az orosz határról jelentik: Vladimir metropolita március 19-én Kievetben nagy körmenetet rendezett a cárt tiszteletére. A körmeneten mintegy negyvenezer ember vett részt. A menet élén szentképeket és a cárt arcképet vittek. A körmenet résztvevőit később megtámadták a katonák és a forradalmárok. Véres összecsúszások támadt, amelynek sok áldozata volt; a cárt híveit azonban nem sikerült szétverni. Bertisevben is utcai harcok voltak.

Általános munkássztrájk — a békeért.

Stockholm. A szociálista forradalmárokhoz legutóbb az alábbi felhívást intézték:

Munkások! Ti hajtottátok végre a nagy átalakulást, a ti véretek folyt patakokban, hogy a nép elnyomóit megölhessétek, vagy elzárhassátok. És most ismét titeket csaptak be. *Ti kenyeret, békét és szabadságot akartok.* A kenyér most ugyan nem hiányzik oly mértékben, mint azelőtt, a béke azonban a messze jövőbe távolodott, a szabadság pedig lehetetlen ígéretekre olvadt össze. Ne bízzatok a polgári elemekben, a mely kiomlott véretek a saját javára használja ki.

Munkások! *Ti vagytok Oroszország urai!* A ti kezetekben vannak az egész birodalom háborús ügyei. Semmiféle ígért árn se engedjétek rábeszélési magatokat arra, hogy újból megkaszjátok a munkát, hanem készüljétek felkészíteni azt, a mire a munkásbizottság a legközelebbi napokban fel fog szólítani benneteket.

Követeljük a békétárgyalások megkezdését, a melyeket a mi ellenőrzésünk mellett minél előbb nyelbe kell ütni. Ezenfelül azonnal meg kell valósítani a szociálista programot s ezzel kapcsolatban minden idegen nemzetet el kell választani az orosz birodalomtól.

A felhívás március tizenhatodikán kelt és Csoidze és Csenkeli írta alá.

A felhívást a munkásképviseleknek és katonáknak a cári palotában tartott gyűlésén becsatolták ki. A gyűlésen résztvevő Lvov herceg miniszterelnök és Miljukov külügyminiszter is. Ők is felszólaltak és hangsúlyozni akarták a háború folytatásának szükségességét, de a gyűlés résztvevői első szavaik elhangzása után szenvedélyes kifakadásokkal és óriási lármával meggátolták őket abban, hogy beszédeiket befejezhessék.

Malmö. Finnországból érkezett jelentések szerint Guoskow belügyminiszter és Alejew vezérkari főnök között legutóbb Péterváron fontos tanácskozások folytak a katonai kerületek új szervezéséről. Ugylátszik, hogy a hadsereg súlyos válságba került azzal, hogy a toradalom kitörése után a katonai irodák vezetői és hivatalnokai elmenekültek. Ezzel a hadsereg utánpótlását teljesen lehetetlenné tették és az új sorozások is lehetetlenné váltak. A vasutösszeköttetés is meg van bénítva és ezzel nehézségbe ütközött a municiópótlás is. A Szibériából való szállítás teljesen megszűnt. Wladiwosztokban is nagy mennyiségű munició veszt el és a hajókat, amelyek megérkeznek, nem tudják kirakni. Alexejev azonnali intézkedéseket követelt a hadsereg és a háború folytatása érdekében.

Kopenhága. A tiszteknek a katonaság által történt rendkívüli nagy számban való megölése miatt a kormány figyelmeztető felhívást bocsátott ki, amelyben felszólítja a katonákat a tiszték kiméltetésére, mert a tiszték megölésével Oroszország győzelmét teszik kockára.

Lugano. A Corriere della Sera jelenti Pétervárról: A дума-bizottság

Békét akarnak

Stockholm. Oroszországból a Pétervári Távirati Ügynökség tendenciózus hírei ellenére is érkeznek jelentések a cenzura kikerülésével. A Pétervári Távirati Iroda ugyanis a kadettpárt kezében van. Ilyen tendenciózus jelentés volt az is, hogy a keleti front csatlakozott az új kormányhoz. **Finnország is Oseidze kezében van** és Finnország felszabadítása a szociál-demokrácia győzelme, amely a szabad és önálló Finnország útján reméli, hogy olyan eszközökhöz jut, amelyekkel érintkezést kereshet és találhat Németországgal és a központi hatalmakkal. Finnország a felszabadítást nem mint ajándékot vette tudomásul, hanem régi jogainak visszaszerzését tekinti abban. A finnek jól tudják, hogy kik a barátaik, hogy kikre számíthat és ezek is mindenkör számíthatnak a finnekre.

Kopenhága. Haparandából kelt legújabb hírek azt mutatják, hogy az ellentoradalom jelei egyre sürűbben mutatkoznak. Pétervárról érkezett utasok beszélik, hogy a fővárosban a múlt héten még dultak a harcok. A дума végrehajtó bizottsága és a munkásság között az ellentét egyre élesebb lesz. Tartanak attól, hogy a hadseregben elkerülhetetlen a lázadás, ha a дума meghajolva a szocialista párt előtt, kiáltaná a köztársaságot.

Rotterdam. Pétervárról jelentik: Az utcán a nép Oseidzet és Skobelevet fölismerte és megállította. Oseidze a következő rögtönzött beszédet mondotta: A szociáldemokraták minden eszközzel gyors békére törekednek és minden befolyásukat latba vetik. Jól tudjuk, hogy a nép békét kíván és ennek szolgálatában állunk nemcsak mi, hanem elvtársaink a nemzetközi

főhatalmazta a kormányt, hogy azokat a hadseregparancsnokokat, akik föltétlenül el nem ismerik, — mentse föl.

Frankfurt. Az orosz cenzura megkerülésével sikerült megszerezni az orosz munkáspárt felhívásának eredeti szövegét. A felhívás felszólítja valamennyi hadviselő állam proletárjait, hogy azonnal tegyék le a tegyvert és szüntessék meg a háborút, amelyet csak a tőke érdekében folytatnak. Az orosz szociáldemokrata párt követeli Oroszországban a magántulajdon, továbbá a koronauradalmak kisajátítását és az utóbbiak szétosztását a parasztság között.

Naga. Megérkezik azt a hírt, hogy az orosz hadsereg utánpótlási március 12. óta fennakadnak. **Alőszergényekben a munkások nem dolgoznak.** A **Fellow munkások február 27. óta részleges sztrájk volt, amely a forradalom kitörésekor átalátlanossá vált.** Az ideiglenes kormány lehetetlen a munkásokkal szemben.

A **Frankfurter Zeitungnak** jelentik **Stockholmból:** Jekaterinoszlaw kerületében a munkások a vaggongyárakban, melyek Kamenszer és Hughesben vannak, beszüntették a munkát. A helyzet annál nyugtalanítóbb, mert a felkelőkhöz a katonák is csatlakoztak. A kormányzonak nagy mennyiségű gabonát kellett volna szállítani a hadsereg részére: tízenhét millió pudot, de ebből legfeljebb csak hét millió szállítható el. A parasztok azt követelik, hogy a földművelők adják ki elrejtett gabonakészleteiket. Az egész Déloroszországban nagy aggodalom uralkodik a zsidóság körében, mert a parasztek a zsidókkal szemben is tenyegelő magántulajdont tanúsítanak.

a parasztek is.

szociáldemokraták is, akiket vállaltva fogunk dolgozni. A tomog elvette Cseidze, vállára vette és így vitte körül a városban lakására.

Malmö. Oroszországból érkezett hírek szerint Miljukov a végrehajtó bizottság ülésén kijelentette, hogy az új kormánynak nemesek kül, hanem a helpolitikai programot is lehetőleg gyorsan, mentve minden politikai befolyástól, végre kell hajtani. Oroszország érdekei azt követelik, hogy az orosz nagybirtokokat megszüntessék, különösen a németek tulajdonait, mert ezt az ország belső állapotai így követelik.

Stockholm. Hivatalos jelentés szerint Tiveer kerület kormányzóját Litingent a forradalmár zavargók megölték.

Stockholm. A forradalom előkészítésében a torradalmi bizottságoknak nagy részük volt. Már két év óta működnek a дума titkos ügynökei, hogy a forradalmat 1917. március 15-ére készítsék elő. A kormánynak is tudomására jutottak ezek az üzelnék és nagyarányú ellenpropagandát fejtett ki, amelyben rámutat, hogy azok, akik ilyen módon akarják az orosz népet gyengíteni, német ügynökök. Egyes vidéken egész községek parasztsága ellen emeltek vádakot, melynek során a parasztek a következőket mondták: Mi fáradtak vagyunk, mi békét akarunk, mi nem kezdünk háborút és nem akarjuk annak terhét viselni és mi megkötjük a békét, ha kell a дума nélkül. A helyzet ma még bizonytalan és ugylátszik, hogy

Pétervár utcáin ma még a demagógia az ur. Nem tudni, hová fognak a dolgok fejlődni.

A Daily Cronicle jelenti, hogy a londoni orosz nagykövetség megtagadta, hogy orosz alattvalóknak Oroszországba utívelet állítson ki.

Károly király

tűzkeresztsége.

(Hiteles megvilágításban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

1916. szeptember közepén a monarchiában az a hír terjedt el, hogy Károly főherceg trónörökös, aki akkor mint az 1. számú huszárezred ezredese volt a hadseregfőparancsnoksághoz beosztva, az északkeleti hadszíntéren kiálta a tűzkeresztséget. A jelentős esemény körül rövidesen legenda fonódott és nem-sokára festő is akadt, aki a történetet képzelet-dus, színpadias képen megörökítette. A színnyomaton, amely tömérdek kirakatban és képes újságban megjelent, a trónörököst láthaton, lobogó mentővel tünteti fel egy magaslaton, amelyen még egy huszárezred századai is elférnek.

A levegő csupa srapsülfelhő, a környék földjét gránátok szánják. Az egész kép egy, a legnehezebb ellenséges ágyútűzben megindított és a fenséges ezredes által vezetett támadás benyomását kelti. A nyilvánosság heves érzékekkel visszautasította ezt a képet. A tűzkeresztség sokkal komolyabb, magasztosabb dolog, hogysen a ferdítést megtűné. Öfeléggé eieg katonánk látta kitarítani a legnehezebb tűzben az északkeleti, a délkeleti és a délyugari arevonalon, nem szorulnak ők h. m. sílásokra aúhoz, hogy imádott hőskéi lássák benne. Mindenekelőtt pedig legfőbb hadurunk ellensége minden póznak és szépitgetésnek.

A kéltős monarchia minden lakója szívben hordja azt az egyszerű és igaz képet, amely a megboldogult Ferenc Józsefet a sántaluciai tűzben mutatja be, minden olvasókönnynek volt eddig mondanivalója a legtovább uralkodó Habsburg tűzkeresztségéről, hiszen a fejedelem tűzkeresztsége hazánk dicsőséges történelmének egy darabja. Kéio pedig az igazság barátja. Ezért kívánjuk leírni ifjú uralkodóink tűzkeresztségét úgy, ahogy az a valóságban lejáródott.

A przemyslányi csata kimenetele, amelynek következménye Lemberg kiürítése volt, nem fojtotta el az osztrák-magyar hadvezetőség támadó szándékát. Ausztria-Magyarország északi hadai csak az ellenség erőyes újratámadásával tölthetik be további feladatát, magára vonni és lekötöni az orosz főerőket, amelyekből eddig több mint negyven hadosztály fordult hadaink ellen. E terv kivitele során történt a második lengbergi csata, amelyhez többek közt készenlébe helyezték a harmadik és a második hadsereget is, a Veresica—Grodok—Kamienobrod vonaltól nyugatra. A két hadsereg jelentős erővel átlépte szeptember 8-án a grodeki tavak vonalát és támadása különösen szeptember 9-én tért nyert az egész arevonalon a grodek—lengbergi országúttól délre. Az offenzívát itt még szeptember 10-én is folytathattuk. Csak szeptember 11. délutáni óráiban vált a föllebb északra kialakult helyzet miatt szükségessé, hogy a két hadsereg egyelőre ismét a Szan mögé vezettessék vissza.

Szeptember 10-én, szép őszi napon kora reggel a hadműveleti főparancsnokság szűkebb törzse felkerekedett állomáshelyéről, hogy egy Grodektól keletre fekvő magaslatról szemlélje az útközét menetét. Gépkocsikon mentek egészen Grodek nyugati széléig. Itt mutatkoztak a küzdelem első nyomai. Néhány ház súlyosan meg volt rongálva, egy bádogtető szétrongyoiva lógott, vonatok, törzscsapatok, sebesültek és menekülő lakosok tolongtak az utakon. Grodek keleti magaslatairól hallatszott a csata rémes hangversenye: az ágyuk tompa dörgése és — mikor egy ívalom nyugatnak suhint — a puskák és géplegyverek kattogása. Közben egy isztet már előreküldtek földteríteni. Mikor visz-

szatért, folytatták a gépkocsi-utat. Grodek keleti része már elárulta, hogy a grodeki tavak vonalának erőszakolása nem mehetett csak úgy könnyedén. A legtöbb ház szétvolt löve, az utazógyepon apró lövészárkok vonultak végig, az utcai harcokban elpusztult mindaz, amit az agyuk megkíméltek. A harci zaj egyre hevesebb lett, az előbbrejutás az uton, amelyen löszeroszlopok igyekeztek előre, folyton nehezebb. A gépkocsikat tehát a grodeki mészégető közelében a törzsnek el kellett hagynia és néhány száz lépést előre kellett mennie, hogy a vonal egyik kiemelkedő pontjáról áttekinthet nyerhessen.

A fényes csoportban ott volt Károly főherceg trónörökös, ezredes, Frigyes főherceg hadseregparancsnok, gyalogsági tábornok. Hőtzendorfi Konrad báró vezérkari főnök, Christophori és Stamecka alezredek, Schneider őrnagy és a hadművelési osztály egyéb tisztjei, a hadseregparancsnok szárnysegédei, Mor-Mertl ezredes és Lorr alezredes, a Károly főherceg mellé beosztott von der Straten gróf százados, Freytag porosz tábornok, Kageneck gróf német katonai attasé, parancsőrtsztek, tábori esendörök és küldöncök.

A törzs előtt az uton, egy kis fecsoport tövében majorság feküdt, amelyben segélyhelyet állítottak fel. A közelben az 5. számú dragonyos ezred egy százada állt a tüzéség és a segélyhely fedezetére. A grodeki katonai lövőtér közelében, az országútnak mindkét oldalán néhány üteg állt tüzésben.

A hadművelési főparancsnokság állásából a grodeki gyakorlaton át le lehetett látni az északkeleti és keleti erdőkre, ott többodott a napokban a leghevesebb harc, különösen az egyik haraszt volt tele holttestekkel. A gyalogság — Gelb altábornagy gyaloghadosztálya küzdött itt — már átlépte az erdővidéket. Nem kell külön hangsúlyozni, hogy ez a csata sem mutatta a régi idők képét: előretörő gyalogsági oszlopokat, támadó lovostörzseket és összefüggő, sűrű harcfrontokat. De a „csatátér nyersége” dacára is, azt a benyomást lehetett látni, hogy a támadás előre halad. Az ellenséges tüzéség a lövőtérnél levő ütegeket, az itt-ott fölbukkanó tartalékokat, löszeroszlopokat, visszatérő üres agymozdonyokat stb. szemelte ki elől. Így aztán a törzs közelében srappellek robbantak és a becsapó gránátok mögött füst és föld verődött föl.

Ekkor — 1914. szeptember 10-ének késő délutáni óráiban — látta fiatal uralkodónk először közeledni az ellenség lövedékeit.

Megrázóbb, veszedelmesebb jeleneteket lát át később: például 1915. januárjában, mikor a Páncánai meglátogatta a Hindenburg-ezred, a 69. gyalogezred jegelső állásait és visszatértkor a takarékos erdő elhagyásánál a gépkocsi fölött surrantak el az ellenséges lövedékek, vagy az Isonzónánál, ahol I. Ferenc József megbízásából Boroviecs hősies zászlóaljait látogatta meg, a Foigatia-fensíkban, ahol egy srappell közvetlenül előtte robbant fel, a madonnai erdőben Jébenben, ahol a saját elhárítóütegeink tüze ropogott, Forniban és Postában, amelyeket ellenséges repülők (az előbbi nehéztüzéség is) bombáztak, aztán a Kárpátokban, mikor az orosz tüzekek egy derék ezred meglátogatásában akarták zavarni és más alkalmakkal.

De 1914. szeptember 10-ét uralkodónk tüzekeresésére napjaink akarjuk lerögzíteni, mint ahogy ez már eddig is — ámár a tények elterjedésével — megtörtént.

Szemere Kálmán újabb kitüntetés. A kik szemtanúi voltak annak az önfeláldozó és példás, hazafias munkának, amelyet Szemere Kálmán állomástörök és családja az egész háboru alatt végeztek, azoknak bizonyára kellemes hírrel szolgál a hivatalos lap, amely a következőket közli: *Ferencz Salvator főherceg ur, ő cs. és kir. fensége, mint az osztrák-magyar monarchia Vörös Kereszt egyleteinek védnökhelyettese, ő császári és apostoli királyi felségétől legkegyelmesebben átruházott hatáskörében 1917. évi február hó 26-án kelt magas elhatározásával Szemere Kálmán állomástöröknek Arad, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei el-*

ismerésül a Vörös Kereszt hadélettudományes II. oszt. diszjuszványát díjmentesen adományozni méltóztatott. Szemereknak nem ez az első háborus kitüntetése. Valamennyire bekros érdemei irán szolgált rá és bizonyára mindenütt örömet keltett valamennyi.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A szökött katona felfedezel. A temesvári hadosztálybíróóság ma délelőtt folytatta Jeszenszky György bűntudójában a főtudgyalást. Lényegtelenebb tanu vallomások után felfedezelnek tanu kihallgatására került a sor. Jeszenszky Györgyné elmondotta, hogy ezelőtt artístánó volt, most pincér a „Millenium” sörosarnokban. Mikor az ura hadbavonult, nagy nyomorba került és panaszkodó leveleket küldözgetett a harctérre. Jeszenszkynek szökése után kötött üzleteit nem ismeri, mert ő nem tudta az urának komplikált fakereskedői foglalkozását ellenőrizni. Csak azt tudja, hogy seogabmasan jött kereset után és neki ebben az időben mindig elég pénzt adott. Holnapra idézte be a bíróság Joo Béla árvaszéki ümököt, akit a vádeltelőéletére vonatkozólag fognak kihallgatni tanuként.

Mexikó Németország mellett.

(Készenlétben az amerikai milícia.)

— Saját tudósítók teletenjelentése. —

Rotterdam. Washingtonból jelentik: Wilson március 22-ikére rendkívüli ülést hívta össze a kongresszust, hogy döntson az intézkedések dolgában, amelyek összefüggnek a Németország és az Unió között levő tényleges hadállapottal.

London. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Wilson elnök üzenetét fog küldeni a kongresszusnak, amelyben részletesen kifejti, hogy a németek minden nemzetközi jognak könyörtelen megsértésével és az emberiség felretevésével valósgos háborut folytat az Egyesült Államok ellen. A kongresszus határozatot fog hozni. Kijelenti, hogy a hadállapot az Egyesült Államok és Németország között már bekövetkezett.

Ez a határozat nem jelenti a háboru valósgos megüzenését, a kormány azonban újabb lépéseket is fog tenni, hogy az Unió érdekeit a tengeren megvédje. Hogy a háboru teljes mértékben valóban kitör és hogy mikor, az Németország magatartásától függ.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: Wilson a szenátus rendkívüli ülésszakát április másodikára hívja össze.

Rotterdam. A Press Telegraph jelenti Newyorkból: Wilson az amerikai hajók elsálysztését háborus oknak fogja nyilvánítani. Az összeülő kongresszustól a legmesszebbmenő felhatalmazásokat fogja kérni.

Newyork. Az amerikai sajtó egyértelműen írja, hogy Amerika háboruban van, a hadállapot hadüzenet nélkül bekövetkezett.

Genf. Amerika elrendelte a milícia részleges mozgósításának előkészületeit. A sztrájkjogot egész Amerikára felfüggesztették.

Amsterdam. Az Evening Post jelenti: Mexikói jelentések szerint háboru esetére Caranza Németország mellé áll és erre nézve már minden intézkedést megtett. Az Egyesült Államok kormánya Villa tábornokot akarta megnyerni saját céljaira Caranza ellen, de ezen törekvése meg-hiusult.

Berlin. Gerard volt amerikai nagykövet newyorki híradás szerint kijelentette, hogy a háboru esetén nehéz problémákat kellene megoldani, mint például a több százezer amerikai német internálása.

Washington. Közhírré tették, hogy a hajóshivatal egyelőre nem szándékozik rekvirálni olyan kereskedelmi hajókat, amelyek általános idegen országokba irányuló fuvarszállítmányokkal közlekednek.

Társa volt

az 51-es lakójának.

— Letartóztatott szélhámosok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny jelentette, hogy a rendőrség tegnap este a Fehér Kereszt-szállodában elfogta Kunz Pál rovott multu szélhámost, aki feltűnő költségekkel hívta magára a figyelmet. Az elfogott szélhámos bevallotta, hogy katonaszökevény és hogy hamiskártyázással, zsebmetsszéssel és különböző büntettekkel tartotta fenn magát. Vallomásában azonban még ma is sok ellentmondás van. A nála talált 1200 korona eredetére vonatkozólag mindig mást és mást mond. Először azt mondta, hogy Szerajevóban tartózkodott utóljára és ott egy embertől 3200 koronát lopott. Majd ezt a vallomását megváltoztatva, kijelentette, hogy Szolnokon egy unasszony retiküljéből 1300 koronát lopott el.

Beretz Ferenc rendőrkapitány, a bűnügyi osztály főnöke is kihallgatta ma Kunzot és mindjárt az volt az impressziója, hogy a bűnös fiatalembernek társa is van és hogy a szélhámosságokat kettesben követték el.

Ez a feltevés helyesnek bizonyult. A rendőrkapitánynak két nappal ezelőtt jelentették, hogy egy volt aradi pincér kisebb kávéházakban feltűnően nagy pénzzel játszik hazard játékokat. Beretz Ferenc kapitány megfigyeltette a gyanus kártyázót és Kunz kihallgatása után detektíveket küldött ki érte, hogy állítsák elő.

A detektívek hamarosan megérkeztek a volt aradi pincérrel. A rendőrkapitány nyomban vallatóra fogta, de a vallomása nagyon ingadozó volt. Azt mondta, hogy Kovács István a neve. Ezt okiratokkal is igazolta. De a nála talált több, mint kétezer korona készpénz eredetéről nem tudott felvilágosítást adni, míg hosszas vallatás után bevallotta, hogy a tegnap elfogott Kunznak társa. Együtt érkeztek Aradra két nappal ezelőtt és ő a Hunyadi-utca 4. számú házban vett magának lakást. Kovács a pénzre vonatkozólag azt adta elő, hogy Szegedről jötték és ott betörést követtek el egy ékszer üzletbe és így került birtokukba a több ezer korona és a sok ékszer. Bevallotta, hogy Aradon tartózkodása óta minden nap kártyázott és hamis játézzal is nyert pár koronát.

A rendőrkapitány mindkét szélhámost letartóztatta és tovább folytatják a nyomozást, mert vallomásuk teljesen eltérő és hogy megállapítsák, hogy nem követték-e el Aradon is kisebb büneseteket.

Zajos minisztertanács. Bécsből jelentik: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter elnöklétével ma a külügyminiszteriumban közös minisztertanács volt, amely gazdasági ügyekkel foglalkozott. Mindkét miniszterelnök, az osztrák magyar szakminiszterek résztvettek. A minisztertanács délelőtt 11 órától fél 1 óráig tartott.

LEGUJABB.

Ejfel 2 orakor érkezett telefonjelentés.

Feloldotta a cár a katonák hűség esküjét.

Genf. A pétervári provizorikus kormány követelésére Miklós cár parancsban föloldotta a csapatokat katonai hűségesküjük alól. *Enwert* és *Gutzkov* tábornokot Pétervárra idézték a dumabizottság elé.

Kopentága. Carszkoje-Szelo kastélyban feloldták a cárnak és a cári családnak a háboru alatt folytatott levelezését. A kastélyt a forradalmi katonák rohammal foglalták el, a parancsnokot és sok tisztjét megölték.

Berlin. Stockholmból jelentik a Lokalanzeigernek teljesen megbízható forrásból: A mult szombaton a duma palotát a szociálisták megostromolták, fölfegyverezett osztagok nehezen tudták csak megvédeni. A szociálisták tüntettek a monarchia föntartása és Nikolajevics ellen. A provizorikus kormány tagjai nem mernek az utcán mutatkozni, csak az angol nagykövetség páncélos automobiljain közlekednek. A tüntetések hatása alatt bocsátotta ki a provizorikus kormány új manifesztumát. A munkások azonban ezzel nem elégszenek meg, általános sztrájkjal fenyegetőznek, ha a cárt nem utasítják ki. Péterváron nem tudják, hogy Nikolajevics hol tartózkodik és attól félnék, hogy puccsra készül.

Öngyilkos lett

a gyilkos apja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Biharpüspökiben december 26-án Szapancs Pálnét kirabolták és meggyilkolták ismeretlen tettesek. Mostanáig senki se tudta, ki követhette el a gyilkosságot. Március 12-én Nagy Lajost saját lakásán leölték és kirabolták. A csendőrség bevitte a biharmegyei kórházba a halálosan sebesültet s most ott haldoklik. Március 13-án Szöllösi Sándort meggyilkolták a hegyen. Lehúzták a eszímákat lábairól s elvitték a revolverét is. Március 18-án Dobronyai János ablakán belöttek, a golyót az úgy fája fogta fel. Dobronyai az ágyban feküdt, de semmi baj nem érte.

A községben nagy rémület támadt e tömeges merényletre, a tettest kereste mindenki s a gyanu Kiss Géza szökött katonára irányult. Eltogni azonban nem tudták, mert mostanáig a határban bujdosott.

A csendőrség Baranyi Imre csendőrörmester vezetésével hetek óta folytonosan hajszolta a szökött katonát. Tegnap délelőtt megtudták, hogy a szeretőjénél van a többszörös rablógyilkossággal gyanúsított, odasiettek, de Kiss észrevette a cselt s megugrott.

Nagy hajsza következett, a nép utána iramodott a szökevénynek, aki egy szalmakazalba bujt. Ott el is fogták.

Kihallgatták a meghajszolt katonát, de nem ismerte be a rablógyilkosságokat. Kihallgatása folyik a csendőrségen. A királyi ügyészségnek jelentést tettek s a nyomozás szálai most Kiss Géza körül húzódnak.

Kiss Géza apját annyira megrendítette az eset, hogy tegnap bánatában a vonat elé vetette magát. A vonat halálra gázolta a szerencsétlen apát.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Fénteken: *Váratlan vendég*, újdonság itt először.

Válasz Agoston Péternek.

— Antal Sándor könyve. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Agoston Péter könyve inspirálta Antel Sándort arra, hogy egy könyvvel lépjen a közönség elé, melyben a vajdó zsidókérdéshez érdekes reflexiókat fűz.

A könyvében elsősorban Agoston Péterrel foglalkozik. Rendre dönti a zsidók elleni vádakat hatalmas halmazát, melyeket — mint Antal Sándor írja — az elfogultság felsőlőtlensége, a tudománytalanság rossz rendszere iratott Agostonnal. Az író (Agoston) nem tudja, hogy a zsidó psziché és a zsidó nép történetének ismerete nélkül nem szabad könyvet írni a zsidók utjáról. Az egész könyv nem egyéb, mint szorgalmasan összegyűjtött glosszája a zsidóság valódi és képzelt bűneinek, melyek nagy örömmel fogadandó fegyvertára lesz a magyar antiszemitizmusnak, legnagyobb bűnül a felületességet említi. Nem törődött azzal, hogy megismerje a zsidót.

Antal Sándor — mint könyvében írja is — hosszú esztendőkn át foglalkozott egyes országok zsidóinak kulturális szereplésével. E széles ismeretek alapján írta meg e könyvet. Az író szubjektív hangon a büszkeség bátorságával hangoztatja, hogy a magyarzsidók megtették kötelességüket a fronton és hazánkért on ott vérnek drágaságával egyenrangúakká lettek az ipzilonosokkal. A hadseregben a tartalékos tisztek nagy százaléka magyar-zsidók, kik a haza iránt való törhetetlen lángolással mentek a kötelességrötta halálba.

Nagyon érdekesen írja meg a zsidót, mint polgárt. Külföldön élt hosszú évekig, hol sokféle alkalma volt megfigyelheini fajának tulajdonságait. Példának állítja be Svédországot, hol csak mint polgár él a zsidó, külön a vallásának figyelésével. Itt teljes erejükből a kultúra mellett állanak, még pedig a svéd kultúra mellé. Tehetségük és pénzük mind a svéd hazáé, de egy svéd katolikusként sem jut eszébe mást látni benne, mint honfitársát.

Rendre dönti Agoston Péter állításait. Ugy mondja: „Ha Agoston Péter, akinek az ősei szintén nem a verekei szoroson keresztül jöttek be ebbe a hazába, az államfentartás szempontjából kifogástalan magyarnak érzi magát, eszméljen rá, hogy nemesak a felsorolt szellemi nagyságok, hanem e sorok írója is, meg vele együtt sok százezer zsidó, szintén e haza makulátlan gyermekeinek érezzük magunkat. Sőt engedjen meg nekem Agoston Péter, ha azt állitom, hogy nekem az én Magyarországom még drágább, még értékesebb, még feltettebb kincsöm, mint az övé.”

Érdekes pszichológiával magyarázza azt a szórvaányos jelenséget, hogy már előkelő pozícióban levő zsidók kikeresztelkednek: „Ezek a zseniális emberek, akik már kétségen felül bebizonyították, hogy korszakot alkotó munkásai a magyar kultúrának, a hatalom, tekintély és vagyon irigyeit teljes birtokában, belül még mindig hordják a gettóbeli zsidó sárga foltját — és úgy érezték, hogy nem egyenrangú magyarok a rabszolgáivadékok Nagy Gábor reior-

mátus vallású favágóval: ha meg nem kereszteltetik magukat.”

Megadja a zsidóság használható és le nem kötött energiáinak praktikus módon való alkalmazását. Programja a földhöz való gravitálás, melyhez köti ősi tradíciója a zsidóságot. Érdekesen világítja meg a kérdést:

„Kétségtelen valóság, hogy a magyar-zsidó, úgy is mint bérlő, úgy is mint ispán, kitűnően bevált. Noha egy csekély százaléktól eltekintve, mindig csak a másén gazdálkodik, aránytalanul nagyobb eredményeket ér el, mint a nem zsidó birtokos, vagy bérlő. Mert a magyar zsidó szívesen tanul, nem huzódozik az újításoktól, még ha ezek kockázatos befektetéseket igényelnek. Mit tudna csinálni a magyar-zsidó a földből, ha arra gondolhatna, hogy unokái is élvezni fogják az ő földjének jobb termését; az ő agrármunkájának a gyümölcsét.”

„Nem vagyok tudós, csak gondolkodó, a jóért lelkesedő, a magyarság halhatatlanságában föltétlenül bizó ember, aki hiszi, hogy ha elkövetkezik a magyar demokrácia, ha nem jutnak vezető szerephez az Agoston-féle tudósok, a magyar zsidó is eljut arra az erkölesi magaslatra, amelyen a svéd zsidó jelenleg van.”

A könyv a szerző kiadásában jelent meg. Minden könyvkereskedésben és a szerzőnél kapható. Ára 2 korona. — r. — ö.

* **Brázay Emil: A fenomen.** Miat már megírta. *Brázay Emil* „A fenomen” címen 3 felvonásos játékot írt. A darab nemrégén Temesvárott került bemutatásra s nagy sikert aratott. A fenomen most jelent meg könyv alakban s a kritika is elismeréssel ír Brázay darabjáról.

* **A színház hírei.** *Váratlan vendég* szenzációs újdonságnak holnap lesz bemutatás előadása. Főszereplők: Heppesné, Kertész, Bánházi, Várnai, Rozonyó I., Deli, Polgár, Gyöző, Kis, Miklós stb. Az újdonság egymásután három estén szerepel a műsoron. *Itjusági es napies előadás.* Szombaton délután 3 orakor Rip-Rip regényes operett kerül előadásra. Este 7 orakor rendez helyarákkal Vajda Ernő szenzációs újdonságának, a *Váratlan vendég*-nek lesz a harmadik előadása. Az államtitkár ur. Szendrői Mihály igazgató színészkedésének 30 éves évfordulója alkalmából ő méltóságára Kunzicz Jánosné vednöksége alatt álló „Zita-alap” javára tartandó előadásra, mely folyó hó 26-án hétfőn lesz megtartva. A bérletszünetben, a jegyek már válthatók a színházi pénztárnál és tekintettel, hogy az egész bruttó jövedelem a jótékony célt illeti, felülfizetések köszönettel fogadhatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

LEGUJABB.

Roggel 3 orakor érkezett telefonjelentés.

Wilson békét vár az orosz forradalomtól.

Genf. A lyoni lapoknak jelentik Pétervárról, hogy *Enwert* tábornok csatlakozott az ideiglenes kormányhoz.

Washington. Wilson elnök, akit a háborus uszítók nem tudtak betolyácsolni, meg van győződve arról, hogy az orosz forradalom valószínűvé tette a béke liga megalkotásának lehetőségét.

Timesnek jelentik Pétervárról: Miljukov annak a reményiségének adott kifejezést, hogy a szövetséges államok képviselői támogatni fogják az oroszok és szövetségesei között levő kötelekek megerősítését. Buchanan, a pétervári angol nagykövete erre azt felelte, hogy ő is erőlyes összeköttetésbe óhajt lenni Miljukovval. Ezeket a kölcsönös biztosítékokat az új kormány tényleges elismerésűl és nem jogszerűségének elismerésűl kell tekinteni.

A moszkvai gyárakban ujból folyik a munka.

Burzew, a forradalmi rendőrfőnök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A дума kormány a politikai rendőrség aktáit s a titkos ügynökök névsorát Burzewnek a szocialista íróknak adta át, ki egész korábbi életét Oroszország politikai rendőrsége ellen való harcnak szentelte. Nevét Azew rendőrkém leleplezése tette világszerte ismertté. Burzew, hogy az „Ochraha” machinációt leleplezze, addig mesterkedett, míg meggyerte az Ochraha vezetőinek jóakarátát és bizalmát, melynek segítségével bejutott a legmagasabb udvari körökbe is s részletes jegyzéket készíthetett az Ochraha tagjairól s mindazokról, akik a hatalomnak utjában állottak. Midőn küldetését befejezte, a kormánynak és rendőrségnek rendelkezésére bocsátotta iratait, akik aztán értették a dolgokat.

Már mint a pétervári egyetem ifjú hallgatója belekeveredett egy veszedelmes pörbe s a nyolcvanas évek elején Irkucba száműzték. Három év múlva sikerült neki Svájcba szöknie, ahol az orosz emigránsokkal a Szabad Oroszország című forradalmi szellemű lapot alapította.

Egy orosz lakásában felrobbant egy bomba s ez több orosz kiválóság kiutasítását vonta maga után, a többek között Burzewét is. Innen Londonba utazott, ahol az időtájt *Stepnyák* a híres orosz forradalmár élt. Az ő társaságában adta ki „Az orosz forradalom története” című munkáját, amely a múlt század orosz forradalmi mozgalmaknak hű jellemzése. Az angol fővárosban szerelmi viszonyt szőtt Nowikow Olga újságíróval, ki egy feltételeségi jelenet után bevádolta a hatóságnál „Népakarát” című folyóiratának tendenciája miatt, amelyért aztán le is tartóztatták és tizennyolc hónapi börtönre ítélték. Büntetésének kitöltése után Párisba tette át szállását, ahol „A múlt” címmel történelmi havi folyóiratot adott ki.

Az 1905-ik év október 30-án kelt orosz alkotmánymanifesztum jel volt Burzewnek, hogy hazájába visszatérjen. De már 1908 végén, midőn a reakció ismét megerősödött és a hazatért forradalmárok üldözése megkezdődött, Pétervárról Finnországba s onnan Párisba menekült. Itt leplezte le 1909-ben a szocialis forradalmi párt tagját Azewet, melyről már cikkünk elején említést tettünk. Ez a per rendkívül nagy feltűnést keltett, mert kiderült, hogy az Oroszországban legutóbbi időben elkövetett merényletek legnagyobb részében benne volt az Azew keze. Azew sietve elmenekült Párisból, de Burzew nem elégedett meg ezzel, tovább kutatott a franciaországi orosz rendőrség dolgai után s annyi botrányt halmozott fel, hogy a francia kamara is foglalkozott az ügyel, sőt ebben a dologban élénk összeköttetés és táviratváltás keletkezett a kamara és a дума elnöksége között.

Eközben könyveket írt, melyek elmondják, hogy 1911-ben hogyan verte le a hivatalos hatalom az orosz forradalmat, hogyan büntette a terroristákat. A hivatalos Oroszország irtózatos módon bánt el saját nemzetével. Mert a jelszó az volt, ijesztő példát kell mutatni. Ime néhány szemelvény Burzew könyvéből:

A balasevi fegyházban halálra ítélték egy tizennyolc éves fiatalembert, s értesítették az apját, hogy ha még egyszer látni akarja a fiát, messzen uozzá. Az apa összeszele utolsó koporkáit s társaságos utazás után megérkezett a fegyházba. Mikor a portás megtudta, hogy ki van doiga, odament az asztalához, a hol egy csomó levél volt, keresgélte egy darabig s

végre talált egy borítékot, s azt átadta az apának, mondván:

— A fiát ma reggel akasztották föl, maga későn érkezett. Kivégzése előtt ezt hagyta hátra, hogy adják át magának.

A levélborítékban a felakasztott fiának egy hajfürtje volt...

Hát még az ilyen jelenetek:

A vonat robog végig a végtelen orosz síkságon. Az egyik állomáson megáll és valamelyik harmadosztályú kocsiába beszáll egy kis orosz kosztümöt viselő, gondosan öltözködött ember. Első pillanatra nem vettek észre rajta semmi rendkívülit, s csakhamar ő is részt vett a társalgásban. Perze megkérdezték, honnan jön, hová megy, miróda ügyben utazik? Az idegen azt felelte, hogy Tauriszba megy, mert valami baja akadt. Baja akadt? Hát biz az előfordul az életben, kinek ne volnának bajai?

— Valaki talán beteg a családjában?

— Nem beteg senki... Felakasztották a fiamat.

E felelet nyugodt hangja meglepte a társaságot. Valóban, e kijelentés váratlan volt s egy cseppet se banális. Még az orosz publikum sines egészen hozzászólvá ahhoz, hogy vasúti beszélgetéseinek ilyen tárgya legyen. Nem is akartak neki hinni. Az öreg elökhuzta fiának bucsulevelét s a fiu védőjének értesítését. A fiu leveléből citáljuk a következőt:

„Jó reggelt, kedves szüleim, jó atyám, kedves anyám és drága testvéreim! A halálra ítélték cellájában vagyok s életem utolsó perceit élem. Boldog vagyok, hogy szenvedéseim véget érnek. Most éjfélre jár az idő, egy cseppet se vagyok bánatos és büszke vagyok rá, hogy nem halok meg gyáván. Ez utolsó bucsuszavam. Csókollak benneteket, drága szüleim és kedves testvéreim.”

Képzeld el az olvasó ennek a harmadosztályú kocsiának a bolsejét egy ilyen levél felolvasása után. A vonat dübörögve robog előre, bent pedig a sápadt emberek figyelmesen hallgatják a levél felolvasását s utána elgondolkodva néznek össze.

A vonat megáll, valamelyik utas bucsuzik, leszáll és viszi magával ezt a történetet abba a kis városba, melynek ablakai amoda világitanak az esti szürkületbe. És mikor ott elbeszéli, a kezek ökölbe szorulnak, egy-két szemben könny csillog, a gyűlölet mérge pedig lassan terjed a szívekben.

Ezek a könyvek méregként hatottak az orosz kedélyre s miattuk Burzewet in effigie Szibériába való száműzésre ítélte a hivatalos hatalom.

A háború kitörése után visszatért hazájába, ahol lojális magatartása miatt elengedték neki Szibériába való deportálását, melyet a hivatalos hatalom könyveieért mért rá, míg most a forradalmi kormány az ő kezébe tette le azoknak a rendőrkémeknek és ügynököknek a sorsát, kiknek működését egykor Oroszország legnagyobb szerencsétlenségének tartotta s akik most összefogdosva az orosz börtönök fenekén várják Burzew életet és halált jelentő ítéletét.

A képviselőház ülése. Az országgyűlési képviselőház ma folytatta a kivételes hatalom gyakorlásáról szóló kormányjelentés tárgyalását. Az ülésen Szász Károly alelnök elnökölt. Jelentette, hogy az összejárhatatlansági bizottság a Telepítő és Parcellázó Bankkal kapcsolatos ügyekben tett négy képviselő összejárhatatlansági ügyét elutasította. Ezután áttértek a

jelentés tárgyalására. Csermák Ernő szolt elsőnek a jelentéshez. Beszédében hosszasan polemizált a miniszterelnökkel. Kifogásolta a kormány intézkedéseit és a jelentést nem fogadta el. A következő szónok Forster Aurél volt. A kormány intézkedéseit kritizálta. A kormány Ausztriával szolgasági viszonyban van és ennek a legjobb bizonyítéka a husz éves kiegyezés. A nagybirtokosok földbirtok szerzését hibáztatja és földbirtok reformokat sürget. A jelentést nem veszi tudomásul. Ezután Huszár Károly beszélt és nem fogadta el a jelentést.

Osztagok a második orosz állásokban.

Budapest, március 22. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

A Szeretia mentén osztagaink az oroszok második vonalain törték elő és egy tízttel, 226 főnyel legénységgel, két revolverágyúval, hat géppuskával és 14 aknavetével törték vissza. Ellenséges portvázó csapatoknak előretörései mindenütt, ahol megkisérelték, megghiusultak.

Diasz és délkeleti harcér:

Nincs jelenteni való. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Repülőgéppel eltűnt

porosz herceg.

— Sikereink az orosz fronton. —

Berlin, március 22. (Hivatalos.) A nagytőhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Lens és Arras között élénk tűzeréségi tűz után a felderítő csapatok harcokat vívtak. A Somme és az Oise két oldalán elterülő földszávon előretolt osztagok összeütközései ránk névvel sikeresen folytak le. Chivresnél és Mossynál, az Aisne északi partján, visszavertünk francia zászlóaljokat. A Maas nyugati partján az ellenség árkaiba irányzott tűzünkkel egy készülő támadást feltartóztattunk. Az aismarnei csatorna mentén, Verdunól északkeletre, St. Mihielnél és a Vogézek nyugati lejtőjén, a Plain-völgyben, az ellenség vonalaiba indított előretörésekből rohamesoportjaink 40 foglyot hoztak magukkal. Három repülőgépet lelőttünk. Az a repülőgép, a melyet Frigyes Károly porosz herceg vezetett, Arras és Perennes között az ellenséges vonalak mögé tett légi útjáról nem tért vissza.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arvonala:

Zaboerashánál, Lidától keletre, rohamesoportjaink az első orosz árkokon át négy kilométer szélességben a második állásig nyomultak előre. Éjjel szétrombolták a védműveket és 226 foglyúval, 2 revolverágyúval, 6 géppuskával és 14 aknavetével törték vissza.

József főherceg vezerezredes arvonala:

Mackensen vezértábornagy hadcsopotjánál a harci tevékenység feléledt.

Macedóniai harter:

Azok a magaslatok, amelyeket Monastirtól északra e hó 20-án csapataink elfoglaltak, tegnap erős francia támadásoknak voltak kitéve. **Mind-egyik támadás kudarcra végződött.** Hasonló balsikerrel járt az ellenségnek a tavak közti szorosban indított gyenge előretörése. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

VAROS ES MEGYE.

A városi díjnokok kérelme. A legutóbbi közgyűlésen az alacsonyabb osztályokban levő tisztviselők részére kilátásba helyezték fizetésük rendezését, azonban megelégedtek a napidíjasokról, akik pedig a városnál még aránylagosan is rosszabbul vannak fizetve, mint a legkisebb javadalmazása kinevezett tisztviselő is. Ez indította a nyomorgó, de sokszor fontos tisztviselői munkát végző díjnokokat arra, hogy lépéseket tegyenek éhbériknek legalább némi javítása iránt. Tudvalevőleg most három korona a város díjnokainak napidíjai, ehhez járul a harminc korona drágasági pótlék. A díjnokok hoinap kérvényt fognak benyújtani a polgármesterhez, melyben a drágasági pótléknak meghagyása mellett napidíjuknak egy koronával való felemelését kéri.

Nyolcvan fillér egy kávé a fővárosban.**— Uj kávéházi rend. —****— Saját tudósítók telefonjelentése. —**

A központi vásáresernok igazgatói irodájában, tegnap este értekezlet volt, a kávéházi és vendéglői árak maximalása tárgyában. Az értekezleten Cziegler Nándor, a vásáresernokok igazgatója elnökölt. Az értekezlet foglalkozott a Kávés Ipartársulat s a Vendéglősök Ipartársulata által beterjesztett árlapokkal. A Kávés Ipartársulat javaslatának megfelelően, a budapesti kávéházakat két csoportba osztják: az A) csoportba 245 fővárosi kávéházat soroznak, amelyek mérsékelt árakat kötelesek számítani, a B) csoportba sorozott 90 elsőrendű kávéház árak magasabbak. Az előterjesztett árlapot, előreláthatólag minden változtatás nélkül fogja publikálni a hatósági rendelet, mint a kávéházakban felszámítható legmagasabb árakat. Eszerint a kávéházi árak a következők lesznek.

	A)	B)
	csoport	csoport
	K	K
Fekete kávé	—58	—70
Fehér kávé	—58	—80
Nagy fehér kávé	—78	1—
A teának poharaként ugyanaz az ára, mint a kávénak.		
Kis edény tea	—88	1:10
Nagy edény tea	1:50	1:80
Csokoládé	1:10	1:30
Nagy csokoládé	1:58	1:80
Világos sör (palack)	1:10	1:20
Hűsítő italok: (limonádé, málnaszörp, stb.)	—78	—90
Vaj	—58	—60
Egy tojás	—60	—60
A tojás elkészítve, bármily módon, 10 fillérral drágább.		
Prágai sonka (10 dg.)	3.20	3.50
Sonkás kenyér	1.40	1.60
Imbisz	3.20	3.60
Sütemények	—40—60	—80

Torta —.80 1.20
Zenés- és szezon helyiségekben az árak 10%-kal magasabbak.

Ezt az árjegyzéket, az összes egyéb cikkekkel kiegészítve, a megfelelő csoportba osztott kávéházakban, a rendelet megjelenése után kifüggesztik. A vendéglői étlapokra nézve ezut-

tal még nem birt megállapodni az értekezlet. A nagy éttermek által előterjesztett árlapot még mérsékelni fogják. Ez okból még egy értekezlet lesz. A kávéházi és vendéglői árak maximalására vonatkozó hatósági rendelet, értesülésünk szerint, nyolc-tíz napon belül megjelenik.

Miért detronizálták a Romanow dinasztiát.**— Orosz nagyhercegek botrányai. —****— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —**

Alexandrovics Mihály orosz nagyherceg, akit a forradalmi események előtérbe helyeztek, a cár legfiatalabb fivérére, mert a közép-ső nagyherceg: György 1899-ben meghalt tudóvészben. Mihály nagyherceget 1913. január 16-án kelt cári manifesztum fosztotta meg minden jogától, méltóságától, vagyonától és katonai rangjától. Letette a régensi méltóságot, amelyet a cár halála esetén a trónörökös nagykorúságáig kellett volna betölteni. A kegyvesztés oka, amint az egyik mult számában az Aradi Közlöny ismertette, a nagyherceg házassága volt, amennyiben morganatikuson frigyre lépett Wulfert ezredes elvált feleségével. Ezt a házasságot a cári manifesztum előtt jó néhány évvel kötötte, de a cár csak 1913-ban szerzett erről tudomást. Beavatottak állítása szerint 1910. február havában kötötték a házasságot Párisban. Kétségtelen, hogy a minden oroszok cájja előbb az összes eszközöket felakarta használni, hogy felbontsa e köteleket, de nem sikerült, miután a manifesztum kiadásának idejében már két gyermeke volt a nagyhercegnek. A mostani forradalom kitörése előtt ismét aktuálissá lett a régensség kérdése, mert Mihály nagyherceget, Brjuszow grófné férjét nem tartották sem méltónak, sem alkalmasnak a régensségre. A régensség kérdése egyébiránt állandó vita tárgya volt már a mai viszonyokat megelőzőleg is a Romanovok uralkodása alatt.

Az első alkalommal, akkor még III. Sándor cár javaslatára, II. Sándor cár meggyilkolása után, megcsinálták a régensi méltóságot, amelyet a cár halála esetére, a még kiskorú trónörökös számára biztosítottak. Ezt a méltóságot azonban megszüntették, amikor a mostani cár a trónra lépett és trónörökössé ennek ifjabb öccsét, György nagyherceget nevezték ki és pedig azért, mert a fiatal születésének reménységét a körülmények egyre halványabbá tették. György nagyherceg meghalt, az oly türelmetlenül várt trónörökös megszületett, mire ismét aktuálissá vált a régensség kérdése. Most némi nehézséggel járt, mert a régi régensjogosultak csoportjának néhány tagja még élt, akiket lehetetlen volt kijelölni. Szergius herceg, a közben meggyilkolt moszkvai főkörmányzó, Oroszország leggyűlöltebb embere volt. Wladimir herceg is népszerűtlenségnek örvendett, az öreg Mihály Nikolajevics nagyhercegnek pedig súlyos betegsége miatt kellett kimaradnia a számításból. Így a cár fivestvérét, a mostani Wulfertné kegyvesztett férjét jelölték ki régensnek.

A sors gunya hozta magával, hogy a morganatikus házasságok dolgában az egész világon a legnagyobb többséggel rendelkező orosz dinasztia, amelynek tagjai közül mindegyiknek uralkodó házból kellene hűvest választani, ezuttal is esődöt mondott. Különös természet az orosz, az ősi fajától teljesen elütő. Am azért a most élő tizenhatsz-husz orosz nagyherceg közül még sem követett el egyik sem olyan dolgokat, amelyek csak meg is közelíthetnék botrányosság dolgában azt, amelyet

Konstantin, I. Miklós cár fivére, követett el száz esztendővel ezelőtt. Tettei közül itt csak a legszelidebb említettük fel. Ő ágyukat süttetett el, amelyeket eleven patkányokkal töltöttek meg. A feleségének, Julia szász-köburg-gótai hercegnének, megforgatta a karját, beleharapott és minden második reggel dobszóval költette fel.

Ha a most élő nagyhercegek közül nincs is egynek sem ilyen szórakozása, de még sincs köztük egyetlen egy sem, aki ne foglalkoztatta volna már valami botrányos dolgával a nyilvánosságot.

Főlöttebb érdekes a hatvanhárom éves Konstantin Miklós nagyherceg dolga. Ő még most is ott ül a Pétervártól több ezer mérföldnyire fekvő Taskentben, azok miatt a halatlan botrányok miatt, amelyeknek még negyven esztendővel ezelőtt mint fiatal gárdatiszt volt a hőse. A fiatal nagyherceg buja szerelemre lobban a színházban egy vöröshajú, szilfidtestü táncosnőbe, akit már nagyon sokan szerettek és pedig nem reménytelenül. Ez a szenvedelem egész láncolatára ragadta a förtelmes cselekedetnek. Kinevezte a hetérát végrendeletében általános örökösének s mivel a vörös Lear Fannytól nem akart elválni, férjruhába öltöztette — ami a soványság miatt sikerült — elvitte a vadászatokra, utazásaira, még azokra is, amelyekben az anyja is résztvett. Az athéni udvarnál tett látogatása alkalmával, amelyet testvérénél, a mostani görög királynénál tett, szintén bevezette.

Az eszeveszett tékozlás és fényűzés, amelylyel a szeretőjét övezte, kétszáz ezer rubel évi járadékkal kapcsolatban nem telt ki az ő jövedelméből. Adósságot csinált, de olyan piszkosokat is, hogy ebben a tekintetben a legnagyobb moral insanyti nyilatkozott meg benne. Utóbb már a rendjeit is elzalogosította s rá tört az édes anyja értékes szent képeire, kiszedte belőlük a drágaköveket. Ezt a dolgot a szárnysegéde intézte el, akit aztán lopás gyanúja miatt letartóztattak.

Végül bajba jutottak a nővel együtt. Fannyt, a megmaradt ötvézezer rubeljével és ékszerével kitoloncoították az országból, a nagyherceget pedig örökre száműzték Taskentbe.

Ez a kaland II. Sándor cár idejében történt; azóta a harmadik cár ül a trónon. A nagyherceg pedig már negyvenkét esztendő óta vezekel Taskentben, ebben a fallal körülrzárt ázsiai városban, testben-lélekben megtörve.

Ha a buja szerelmet és a perverz élvezetvágyat, a mértéktelen pazarlást és a más efféle iuditotta szenvedelmeket ma is örökös száműzetéssel sújtának, most is ott ülne az orosz nagyhercegnek legalább a fele valahol az ország istenhátamögötti helyén. Így például Alexis nagyherceg, a négy évvel ezelőtt Párisban elhunyt admirális, aki fő okozója volt a japán-orosz háború tragikus eseményeinek s őt buja szenvedelme, orgiázása, pevezitása Páris és a Riviera legismertebb kéjencévé tették. Ő vezette ott be a Tournée de Grand

Ducs-t, ezt a Páris minden lebujába és apacs-tanyájába bevonuló procecciót, mint egy förtelmes éjszaka bevezetését. Nem sokat törődött az orosz flotta katasztrófájának, a mulatóság közben megkapott rémes hírével s annak a fivérének, a cárnak fölmentő oklevelével, valamint azzal sem, hogy a pétervári Michelszínház francia művésznőjét Balettámemaszszonyt, aki briliánstól ragyogva lépett ki a színpadra, kifütyülték és répával megdobálták.

— A gyémántok ára, ugy-e, a hadihajókra való pénzéből telt ki?

Alexis nagyherceg ezután is megőrizte nyugalmát s végleg elköltözött Párisba, mindig megbecsülve demimondjait, akiket soha sem bántott volna meg egy szerelmi házassággal. Amde egyszer mégis, de csak egy átmenetileg. Négy évvel ezelőtt követte el ezt a „ballépést”, megszöktette édes anyja egyik udvarhölgyét és annak rendje és módja szerint el is vette.

Közep-Európa gazdasági szövetsége.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlinben, az Urak-háza épületében tegnap kezdte meg tárgyalásait a német-osztrák-magyar, az osztrák-német és a nemrég alakult magyar-német gazdasági szövetség amelyen Paasche tanár, titkos tanácsos, a német birodalmi gyűlés alelnöke elnökölt.

A magyar-német szövetség elnöke, Madarassy-Beck báró — mint Berlinből jelentik — igen alapos és érdekes előadást tartott a háboru gazdasági okairól és a közep-európai államok gazdasági jövőjéről. Nem tartotta helyesnek, hogy a háboru után az internacionalizmust elváltasszák a nacionalizmustól. Pesszimiztikusnak tartja Rathenau számításait, amelyek szerint a háboru gazdaságilag sok évre visszavet bennünket. Az állam alapjában véve minden egyes kereső embernek a társa és ebből a megismerésből önként adódik, hogy a háboru utáni gazdasági viszonyok új rendjének gyors tempóban kell bekövetkeznie. A jövő politikája gazdasági tudáson épülhet csak fel. A szövetséges ülés a következő határozatot hozta:

1. Németország és az osztrák-magyar monarchia közti hosszú lejáratu szerződés által vám- és gazdasági szövetség kötendő, amelynek legtöbb tartalma az legyen, hogy ezáltal a kereskedelmi politika közössége biztosítottassék.

2. Mindkét fél kölcsönös forgalmát szabályozó vámtarifájában legyen egy tetemesen bővült szabad listrom és helyezettessék kilátásba, hogy a mai gazdasági különbözőség miatt még bizonyos árukra szükséges vámok fokozatosan eltöröltetnek.

3. Szoros gazdasági közeledés keresendő Törökországgal és Bulgáriával olyképpen, hogy ez a két állam érdekeinek megfelelően.

4. Egyidejűleg a vám- és kereskedelem politikai megegyezéssel a kereskedelmi politika alapvető kérdései is szabályozandók. Különösen a víziut hálózat kiépítése, a formális tarifaelvek egységesítése és az által, hogy a tarifapolitikát a kilátásba helyezett gazdasági szövetség szellemében kezelik.

5. A pénzürték helyreállítása céljából a szövetséges államokban egységes rendszabályok alkalmazandók.

6. A szövetséges államokban lehetőleg a gazdasági és közlekedési jog egységesítésére kell törekedni.

7. Az átmeneti gazdálkodás idejére feltétlenül közös és egységes eljárás követendő.

Szmrecsányi György okmányai a Narodna Obranáról.

— A nagyszerb propaganda hullámai. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A képviselőházban ma ismét szóba került a Narodna Obrana kárhozatos horvátországi aknamunkája és ugylátszik, hogy az ellenzék nem is akar napirendre térni a kérdés felett. Ma két interjúban nyilatkoznak az érdekeltek és Szmrecsányi György holnapra, az esetre, ha a horvát képviselők a Házban nyilatkoznak, okmányok bemutatását helyezi kilátásba.

A volt bán védekezése.

Rajacsics József báró volt horvát bán, országgyűlési képviselő egy újságírónak adott interjújában a következőket mondotta: Az ügy érdemi részével nem kívánok foglalkozni, az ülésen mindent elmondottam. Szerbiával sem közvetve, sem közvetlenül soha összeköttetésben nem voltam, nem is ismerem ott senkit és képeslapot sem küldöttem Szerbiába. Az ellenzék rosz szolgálatot tett önmagának azzal, hogy bennem keresett hazaárulót, akinek családi tradíciója a hazához és a dinasztiahoz való hűség. Ahány háboruban részt vett a monarchia, elődeim mindben ontották vérüket a Habsburgok zászlója alatt és sohasem volt rá eset, hogy egy Rajacsics hűtlen lett volna a zászlóhoz, mely alá tartozott. A ki ilyen családnak sarjdedéka, arról nem tételezhető föl hazaárulás. Csodálom, hogy az ellenzék, amely demokratikusnak mondja magát, egyidőben támadja nemcsak a kormányt és a minisztereket, hanem támadja a nemzetiségeket, zsidókat és támadja Horvátországot is. Nem tudom ily körülmények között, hogy képzelik ők el a koncentrációs kabinettel való kormányzást. Az is rejtély, hogy a három éve dúló háboruban, — amelyben a szerbek hazájuk iránti hűségüknek annyi példás tanujelét adták és annyi áldozatkészséggel vettek részt, — Horvátországnak szabad választás útján megválasztott vezető emberét ily ocsmány vádakkal illetik. A hadsereg vezéri kiválóságai között legnagyobb százalékkal vannak képviselve a szerbek, Boroevics, Puhalló, Vojnovits, Zikics, Lukicsics, Zvetics, Nyegoven, Uzelac (a repülők parancsnoka) és Honjovits soha, soha nagy szerb nemzetiségűek. — Pasics listájára talán azért került a nevem, hogy a nagyszerb agitátorok esetleg hozzám ne forduljanak, mert megbízhatatlan vagyok. Hogy mi az a lista, nem tudjuk, lehet, hogy fekete lista. Lelekiismeretem tiszta és nyugodt. Nem véletlenül jelentem meg a tegnapi ülésen, hanem intenzív dacára eljöttem Bécsből. Influenzám miatt ittam annyi vizet, nem pedig spriccet. Bizalmasan értesítettek, hogy Szmrecsányi rólam is meg fog emlékezni, eljöttem szembenézni a támadóval, hogy honfitársaim egy óráig se legyenek kétségben hazafiságom iránt. Elvárom, hogy aki rólam illoyális cselekedetet tud, indítson ellenem eljárást. Ez esetben első kötelességemnek tartanám a Házat fölkerüni immunitásom fölfüggesztésére, hogy hivatott és párt-szenvedélytől el nem vakított bíróság elé állhassak.

Szmrecsányi György fővárosi tudósítónknak a következőket mondta:

— Tudomásom volt arról, hogy Horvátországban olyan rendszer uralkodik és olyan emberek játszanak vezérszerepet, akik ellen súlyos kompromittáló adatok vannak. Tudomásomra jutott az is, hogy a horvát száborban a többség soraiban olyan emberek ülnek, akik ellen haladéktalanul bírói eljárást kellene in-

ditadi az állam biztonsága érdekében. Tudom továbbá, hogy illetékes helyről figyelmeztették ezekről a miniszterelnököt és még sem történt ebben az ügyben semmi. És amikor a horvát bán vita során a hazafiságtól csepegő hűségnyilatkozatokat forszíroz ki a száborból, hogy saját reszimjét igazolja, akkor érlelődött meg bennem, hogy nyilvánosságra kell vennem azoknak ügyét, akik ilyen hűségnyilatkozatokat tesznek. Nagyon meglepett, hogy a miniszterelnök nem tudta vádaimat megcáfolni és a munkapárt sem volt képes arra, hogy Surmin ellen felhozott vádaimat kétségbevonja, vagy megcáfolja. Mégis többen védelmükbe vették a hazaárulással alaposan meggyanúsítottakat.

Támadás Szurain György ellen.

A képviselőház mai ülésén Huszár Károly felszólalt a miniszterelnöki jelentéshez és ráért a Szmrecsányi-Rajacsics afférra. Csodálkozik azon — mondotta — hogy egy ember, akit olyannal megvádoltak, mint Szmrecsányi a volt bán, még mindig a parlamentben lehet. Hogy egy olyan ember, mint Rajacsics szabadon beszélhetett, Rajacsics, aki megvédelmezhetette a királygyilkos Narodna Obranát.

Rakovszky István közbekiált: Hazaáruló!

Az elnök figyelmezteti Rakovszkyt, hogy tartózkodjék az ilyen meggyanúsításoktól.

Rakovszky: De hát, ha mégis hazaáruló!

Az elnök ezért rendreutasítja.

Rakovszky kiált: Háromszor, tízszer is kiáltom, ha ked, hogy Rajacsics hazaáruló.

Az elnök rendreutasítását a baloldalon nagy zajjal fogadják. Rakovszky közbekiáltására a munkapártból ezt válaszolják:

— Majd visszavonja!

Rakovszky választ: Igen, ha igazolni fogja magát. A jobboldalról nevettek és tapsoltak neki.

Podmaniczky Endre báró: Kikérem magamnak, én nem tapsolom.

Ana: Góza: Azon neveltünk, hogy Szmrecsányi nyakában ültek. Munkapárt Szmrecsányi Belgrádban. O is összeköttetésben állott a Narodna Obranával?

Szmrecsányi György: Hazugság, majd megtelelek én erre!

Oriási zaj, a közbekiáltásokat sem lehet hallani. Az elnök nehezen rendet teremt és jelenti, hogy Huszárt illeti a szó.

Huszár Károly csodálkozik, hogy a hazaárulásért letartóztatott Surmint, akire rabizonyosodott, hogy nemcsak kémkedett, hanem diplomáciánk titkos iratainak kulcsát is ellopta, felső közbenjárásra szabadon bocsátották. Ezek az állapotok türhetetlenek. A kormány gyenge és tehetetlen. A többség pedig csak etetésnek és itatásnak köszönheti létezését.

Szmrecsányi György személyes kérdésben szólal fel és kijelenti, hogy 1906-ban akció indult szerb és osztrák-magyar közeledés létrehozására, nemcsak az Otthon kori, hanem kereskedelmi körök részéről is, őt Rákosi Jenő hívta meg néhány képviselővel együtt. Hogy Belgrádban mi történt, arra nézve utal a mai Budapesti Hirlapban megjelent nyilatkozatára. Ünneplésen fogadták őket, vállukra emelték ő senkit sem vett a vállára, de ha megtette volna is, ez nem helyezhető egy sorba azokkal az tüzelmekkel, amelyeket tegnap leleplezett és nem menti Rajacsicsot.

Szmrecsányi után Antal Géza beszélt még. Elmondotta, hogy Szmrecsányi beszédében azért szólott közbe, mert fölbátorította az ellenzék eljárása, amely minden tény nélkül nemcsak vádat követel, hanem asonnal megfélebbíthetetlen ítéletet is hoz. Maggyózdó-dése, hogy kölcsönös megértéssel többre menének, mint gyanúsításokkal. Ezután az ülés véget ért.

Horvátok védekezése.

Budapestről jelenti tudósítónk: A horvát képviselők klubja ma Budapesten értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a holnapi napon testületileg megjelennek a parlamentben, hogy Szmrecsányi György képviselő által felhozott vádakkal szemben állást foglaljanak és hogy az alaptalan vádaskodás és gyanúsítás ellen tiltakozzanak. A horvát képviselők napirend előtt fognak felszólalni.

Szmrecsányi György a horvát képviselők akciójára vonatkozólag kijelentette, hogy *o* *aktákkal és fényképekkel fogja beigazolni, hogy amit állított, az igaz is.*

Zágrábról jelentik: Szmrecsányi György támadásai a magyar képviselőházban, itt nagy megütközést keltettek. Ezek a vádak már a múltban ismételtelen ismétlődtek, de mindig alaptalannak bizonyultak. Azt hiszik e támadások a horvátokon keresztül Tisza István gróf ellen akartak irányulni. Minden alkalmat meg fognak ragadni, hogy teljesen tisztázzák a kérdést. *Budiszavjevics* Miroslav képviselő ellen hazaárulás miatt indult meg az eljárás, azonban a legszigorubb kutatás dacára sem tudtak bizonyítékokat szerezni, végül csendháborítás miatt ítélték el a képviselőt. *Szurmin* György képviselő rövid ideig internálva volt, de a lakásán tartott házkutatás semmi kompromittáló iratot sem tudott előszerezni, csupán a horvát-szerb koalíció sok jegyzőkönyvét találták meg nála, mert *Szurmin* azelőtt a koalíció titkára volt. A *Pasic-féle* lista hitelességére jellemző, hogy a listán *Lorkovics* Iván is szerepel, holott ő róla mindenki tudja Horvátországban, hogy egész életén keresztül ideális állomásokért küzdött és a szerb-bolgár háborúban Bulgária oldalán harcolt a szerbek ellen. Ez bizonyítja, hogy a *Pasic-féle* konfidens lista semmi hitelt nem érdemel.

A „Möve I.” hőstettei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Öfelsége „Möve” nevű segédcirkálója, amelynek *Dohna-Schledien* várgróf és gróf a parancsnoka, az Atlanti Óceánon folytatott több hónapi utjáról visszatért egyik hazai hadikikötőbe. A hajó 22 gőzöst és öt vitorlást kobzott el 123.100 brutto regisztertonna tartalommal. Közülük 21 ellenséges gőzöst, a melyek közül 8 fel volt fegyverezve, öt pedig az angol admiráliság szolgálatában állott, továbbá négy ellenséges vitorlást.

E kobozmányból a *Jarowdale* angol gőzös 1916 december 31-én 469 fogolylyal német kikötőbe futott. Hét másik hajó legénységükkel eljutott *Pernambukó* kikötőbe. Több hajót elsüllyesztettek. Öfelsége *Möve* segédcirkálója 598 fogolyt hozott magával. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: *Dohna-Schledien* grófot, a *Möve* segédcirkáló parancsnokát a császár szárnysegédévé nevezte ki.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Földközi tengeren elsüllyesztett francia csatahajó elpusztulásának helyén egy buvárhajónk ládát halászott ki. A ládában talált levelekből megállapítható volt, hogy az elsüllyesztett hajó a *Danton* sorhajó volt.

H I R E K.

Frigyes Károly a repülőgépen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A német hivatalos jelentés egy a szomorúságában is felemelő hírt közöl. A német vitézségről és harsi erényekről való vitézi ének ez, melynek a morálja visszatükrözi egy egész nemzet óriási nagyságát. Mert lehet-e másnak mondani egy nemzetet, mint nagyinak, amelynek minden egyes tagját: a herceget és a polgárt egyaránt az a gondolat hevíti, hogy a nemzet léteért való küzdelemből egyenlő módon vegye ki a részét. A királyi hercegek előtt megnak a csaták tüzeiben s egyet közülük okán földön ér haláloozan az ellenség golyója, a másikat francia ágyuk szaggatnak darabokra épügy, mint a mellette haladó porosz-sziléziai paraszt gránátost talán éppen akkor, midőn a rohamnál a császár fia *Eitel* *Friedrik* veri a dobon a rajta-rajtát. A német császár legkisebb fiának lábát gépfegyver golyó furja át s most a német hivatalos jelentés egy újabb porosz hercegi sarj hőstetteről ad számot. A peronnei visszavonulás alkalmával a német utóvédek erős csatározásba bocsátkoztak az előrenyomuló angolokkal. Dühös és véres volt az ütközet. Porfellek, ágyudőrej, tüstifellegek borították a csatateret s a német utócsapat számára élet-halál kérdése volt, hogy megtudja, milyen erejű angol csapat áll szemközt. Ki vállalkozik a légi felderítésre? A legveszedelmesebb utra, mely égő táborok és millió számra röpke golyók között történik. *Frigyes Károly* porosz herceg követelte magának a jogot, hogy első legyen a felderítő repülőök között. A herceg maga vezette a gépet s egy pillanat múlva eltűnt katonáinak szemei előtt az óriási füst fellegben. Majd kisvártatva elindult egy második és harmadik repülő is, ezek vissza is tértek a kívánt felvilágosítással, de az első gép: *Frigyes Károly* herceg gépe nem jött többé vissza. Mi sorsa lett: Ki tudná megmondani?! A német nép pedig büszkén, bajtársiasan tekint hercegre. Lovon, gyalog, a fe. hők felett és a víz alatt vannak ezek mind s társak a szenvedésben és a ha kell: a halálban a többi német *Hans*-okkal, *Friedrich*-ekkel, *Karl*-okkal és *Wilhelm*-ekkel.

Politikusok a királynál.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: A király ma délelőtt fél tizenegy órakor *Badenben* hosszabb kihallgatáson fogadta *Károlyi Mihály* grófot. *Károlyi* gróf a kihallgatás után visszatért Bécsbe, és délelőtt *Czernin* *Ottokár* gróf külügyminiszterrel tanácskozott hosszasan. Délután *Károlyi Mihály* gróf visszatért Budapestre. Fél tizenkettőkor a király *Tallian* *Béla* bárót fogadta kihallgatáson.

Budapestről jelentik: *Apponyi* *Albert* gróf legutóbbi au. utjáról fővárosi tudósítónknak a következőket mondotta: A felség minden kérdés előtt részletesen érdeklődött. Mindentől informáltatta magát és információimat kegyesen és figyelmesen hall-

gatta végig, azonban, hogy ezek az információk miről szóltak, arról nem nyilatkozhatom.

— **Kitüntetés.** A király a vaskorona-rend 2. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal díjmentesen adományozta egy gy. hadoszt. nak az ellenséggel szemben eredményes vezetése elismerésül *Cebrowi Grallert* *Konrad* vezérőrnagynak — a *Lipót*-rend lovagkeresztjét a hadiékítménnyel és a kardokkal díjmentesen adományozta az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül: *Strohoffer* *Lajos* 33. gy.-e.-beli, az ellenség előtt elesett őrnagynak.

— **A városok földbirtokai a nagybankok kezében.** A *Budapesti Újlap* írja: Mint értesülünk, több vidéki városnál, így például *Szegeden*, *Kecskeméten*, *Debrecenben* és *Aradon* puhatolkozás és agitáció folyik több fővárosi pénzügyi földbirtokvállalata részéről, hogy a városi földeket részben vagy egészben nem lehetne megszerezni. Az ajánlatok részint azzal kecsegtetik a városokat, hogy földjük értékesítésével adósságuktól megszabadulnának, részint azzal, hogy intenzív banktermelés esetén fokozhatnák jövedelmüket. Legutóbb *Szeged* kapott ajánlatot, hogy 10.000 holdat egy bank utján „a rokkantak közt parcellázzon.” *Arad* pedig, hogy 5600 holdat adjon bérbe. Az ajánlatok szövegeik csupán, s ha a városok nem mutatnak hajlandóságot, avagy, ha a kormány az efféle tranzakciókat ellenezné, nem is fogják ezeket írásba foglalni. Nem volt módunkban, hogy illetékes helyen a hír alaposágáról meggyőződjünk.

— **A rendőrkapitány becsületszáva.** *Ujvidékről* jelentik: *Payerle* *Nándor* főkapitány, akit már hosszabb idő óta szinte elárasztanak névtelen feljelentésekkel, a következő felhívást intézte a város közönségéhez: Folyton érkeznek hozzánk névtelen levelek, melyek a visszaélések, elrejtések és árdragítások egész tömkelegét tárják eléink. Miután tudom, hogy a közszájon forgó panaszok legnagyobb része jogosult, nagyon kérem a város sérelmet szenvedett lakóit, hogy levelükben pontos adatot jelöljenek meg és írják alá nevüket is, vagy jöjjenek be személyesen hozzám, mert akkor sokkal gyorsabban van módomban intézkedni. Egyedüli célom, egész tevékenységemmel a közérdeket szolgálni és a sérelmet szenvedők megnyugtására ezennel becsületszavammal biztosítok mindenkit, hogy a nálam tett feljelentésből kifolyólag senkit baj nem érhet, mert kiletét senkinek fel nem fedem.

— **Új csapatjelzések.** A *Külügy* *Hadügy* írja: A hadsereg és honvédség új egyenruhájának megállapítására vonatkozó kísérletek és tervezések folyamatban vannak. Addig is, míg ebben határoz a hadügyi kormány és a honvédelmi minisztérium, rendszeresíteni fogják a csapatjelvényeket. Ez a jelzés egységes lesz az összes fegyvernemekre nézve, még pedig: a közös hadsereg alakulásai részére kék, a cs. k. *Landwehr* részére zöld, a magyar kir. honvédség részére palaszürke. A cs. kir. népfelkése jelzése fehér lesz. A jelzések viaszos vászonból készült lapocskák, amelyeket a legénység a sapka baloldalán és mindkét vállszalagon fog viselni, a tiszték csupán a sapkán, esetleg posztóból felfarva, vagy himézve. Az új korendelet értelmében a hajtókát, ahelyett csupán 1 cm.-nyi sáv kerül a gallérra. A köpenyeket esetenként egyáltalában nem látják el bajtőkével, s ha a vezető teljesen kifogyott, a zászlókör Lakerf. vitorlát jelző sáv is.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Felülkerekedett a rögtöni békét követelő munkáspárt.

A Pester Lloyd stockholmi munkatársának alkalma volt a stockholmi szociáldemokrata párt oroszországi értesülését megkapni. A párt az értesüléseket magától Csaidzétól kapta. Csaidze azt jelenti, hogy az anarchia teljesen megszűnt, de rögtön újból feléledne, ha a kormány az alkotmányt hozó gyűlést nem hívna össze. Arra a kérdésre, hogy objektív ítélve, melyik párt erősebb Oroszországban, az volt a felelet, hogy *kétséggel a munkáspárt, amelynek megmáshatatlanság programja a rögtöni békekötés annexiók és kontribúciók nélkül.*

Stockholm. Egy orosz lap Suchomlinov volt belügyminiszter letartóztatásáról az ismert részleteken kívül a következőket közli: A múlt szerdán este tizenegy órakor egy zászlós és két tengereskatonát tartóztatta le Suchomlinovot. Annak ellenére, hogy a letartóztatás titokban történt, a hír pár pillanat alatt elterjedt. A katonák az utcán követelték, hogy adják ki Suchomlinovot nekik. Amikor megpillantották a volt hadügyminisztert, uniformisát darabokra tépték és ki-

sérőinek csak nehezen sikerült a katonáktól megmenteni Suchomlinovot.

Stockholm. Kerenszky igazságügy-miniszter táviratot intézett a keleti tengeri flotta katonáihoz azzal a kérelemmel, hogy szüntessék be a borzalmas gyilkosságokat.

Stockholm. Holnap temetik ünnepélyesen a torradalom áldozatait. A napot nemzeti ünnepnapnak proklamálták.

A Pester Lloydnak jelentik Stockholmól: A finn szenátus kizárólag szociáldemokrata tagokból áll.

— **A pétervári takarékpénztár kirabolták.** Malmóból táviratozzák: Március 12-én nagy néptömeg nyomult be a pétervári takarékpénztár főpénztárának épületébe. A házat lerombolta, azután felbontotta a páncélkamrákat, amelyekből minden értéket elvitt. A pénztár tisztviselőit és alkalmazottait meggyilkolták.

— **Érvénytelennek egy négyszázezer koronás végrendeletet.** Soproni tudósítók írja: Nagy feltűnést kellett nemcsak Sopronban, hanem a dunántúli evangélikusok körében is a Kurianak egy döntése abban a perben, amely már tíz évvel régebben folyik. Simunyak Antal végrendelete dolgában. Simunyak, aki a város egyik tekintélyes, gazdag polgára volt, hosszú évekkel ezelőtt meghalt és négyszázezer koronás vagyonát végrendeletben a dunántúli evang. egyházkerületre hagyományozta. A végrendeletet Simunyak unokaöccse, Tamáska Gyula ügyvédjelölt megtámadta. A per minden fórumot megjárt és már teljes tiz esztendeje húzódott, amikor végre a Kuria a minap meghozta a döntést és pedig aképpen, hogy a végrendeletet érvénytelennek jelentette ki, mert hiányzott róla a pecsét. A perben tizennyole ügyvéd szerepel. Az ítélet érzékenyen sújtja a dunántúli evangélikus egyházkerületet, mert nemcsak hogy a négyszázezer koronát kell visszafizetni, hanem a kamatokat is.

— **A késői névvaltozás.** A Temps pétervári híre szerint Stürmer volt miniszterelnök, aki minden hír szerint a forradalom viharában elpusztult, a múlt héten adott be felségfolyamodványt, amelyben azt kérte, hogy német hangzású nevét Panin-ra változtathassa.

— **Bérkocsisok sztrájkja.** Budapestről telefonálja tudósítók: A bérkocsi tulajdonosok legutóbb elhatározták, hogy a segédek és a kocsisok fizetését, akik a forgalomban levő részesedéssel vannak fizetve, az eddigi harmincöt százalék helyett husz százalékra fogják leszállítani. A fizetés leszállítása ma lépett életbe és a kocsisok legnagyobb része sztrájkot kezdett. A sztrájkolók felkeresték Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselőt és Boda Dezső rendőrtörzskapitányt, akinek elpanaszolták sérelmüket. A főkapitány megkérte a kocsisokat, hogy nyújtsanak be adatokat, hogy mennyi költségük van nekik, mert a kocsikat nekik kellett naponta rendbehozni és ők etették a lovakat is. Ezek megvizsgálása után el fogják járni a bel-

ügyminiszteriumban. A főkapitány a bérkocsi tulajdonosokat holnapra magához rendelte. Azok a kocsisok, akik eddig nem léptek sztrájkba azzal fenyegetődnek, hogy holnap, vagy holnapután, ha nem emelik fizetésüket, ők is sztrájkba lépnek.

— **Házasság.** Marek Ella és Kánya Gyula Máv. mérnök, folyó hó 20-án házasságot kötöttek.

— **Tárgyalási szünet.** A nagyszombati hadosztálybíróház ma délelőtt nem tartott tárgyalást, mert az elnök szünetnapot rendelt el, hogy a jegyzőkönyv óriási anyagát Dörr Albert dr. jegyzőkönyvvezető feldolgozhassa. Holnap reggel kilenc órakor folytatódik a főtárgyalás.

— **Izenet orosz hadifogságból.** Kaptuk orosz fogságból a következő 1916. november 1-én kelt — sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánok. Egyidejűleg kérem, sziveskedjenek jelen soraimat becses lapjukban nyilvánosságra hozni. Tizennyole hónapja vagyok orosz fogságban és ez idő alatt hozzátartozóimtól semmiféle életjelt nem kaptam. Családom annak idején Aradon, Sarló-utca 55. szám alatt lakott. Kiváló tisztelettel Szabó János. Russland. Gouv. Archangelsk, St.-Soroka, Olympia.

— **Hadjóteknység.** Roth Izidor és neje, Arad, 30 koronát a vak katonák részére és 30 koronát a hadi árváknak adományoztak.

— **Oholnoky Jenő hétfői előadására a Kölcsey-Egyesület tagjai pénteken és szombaton délután 3—5-ig válthatják ki az ülőhelyeiket biztosító helyszámokat. Ugyanott és hétfőn délután a pénztárnál nemtagok is válthatnak 1 koronás belépőjegyeket.**

— **Kerpel közlőkönyvtár új könyv- és zenepótjegyzékei megjelentek.** 901

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Kintzig János főispán a város gazdálkodásáról.

(Többtermelés a város földjein. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Deutsch Andornak a többtermelés érdekében benyújtott indítványát ma tárgyalta a gazdasági bizottság Kintzig János főispán elnöklésével. Lőcs Rezső h. polgármester, gazdasági tanácsnok ismertette a kérdést, majd Zubor

Andor főjegyző szólott hozzá hosszasan. A többtermelés és intenzív gazdálkodás nálunk csak 2—3 esztendő probléma és a mi földmiveseinket nehéz rávenni. Amerika példáját ismertette, majd az aradi viszonyokat és sürgette a tanyarendszer behozatalát, mint az intenzív gazdálkodás alapját.

Ipolyi-Keller Iván, az aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatója a nemes kukorica és ingyen vetőmag kiosztását, valamint a gőzek ajándékozását céltalan népboldogításnak tartja, a többtermelést a városi földeken csak külsőségek létesítésével lehet szerinte is létrehozni, a bérletet rá kell szorítani, hogy a földeken tanyákat és gazdasági épületeket létesítsenek.

Lőcs Rezső h. polgármester, előadó: Nem tartja-e a bizottság egy képzett gazdasági szakember szerződését szükségesnek?

Kintzig János főispán: Erre csak akkor volna szükség, ha mi magunk gazdálkodnánk a városi földeken. De a bérletrendszer mellett ez a gazdasági szakember csak ellenőrzést gyakorolhatna legelőjebb, erre pedig ugyanis szervünk a karolás és a városgazda személyében.

Ezután rátértek a trágyázás kérdésére, majd ismét Kintzig János főispán szólott föl és a következőket mondotta: A kis parcellák ellen kell szólnom, mert például 5 holdas parcella egy bérletnek sem elég és így egymástól távolfekvő parcellákat vesznek, ezzel elfoglalják a bérlet erejét, 6—7 parcellán gazdálkodnak a határ különböző helyein.

Ipolyi-Keller Iván, Bing Hugó, Mehs Vilmos szintén a nagyobb parcellák mellett vannak és annak a közgyűlési határozatnak megváltoztatását kívánják, amely szerint legelőjebb 25 holdas parcellákat lehet a városi földekből bérbeadni.

Végül elhatározta a bizottság, hogy a következők iránt fog a közgyűlésnek előterjesztést tenni: 1. A térkép helyes beosztására, nagyobb parcellák alapján szakbizottságot küldjön ki. 2. Rendelje el az ésszerű trágyázást és tegye a városi trágyát könnyen hozzáférhetővé. 3. Keresse meg a mérnöki hivatalt a vízvezetés iránt, szabadítsa fel a városi földeket az alól az ér alól, amely keresztülvont rajtuk és a földek nagy részét elposványosítja. 4. Az utak szabályozása iránt tesznek előterjesztést a törvényhatóságuk, a tanyarendszer és nagyobb földberletek alapján.

— **A Felsőmagyarországi mérlege.** A Felsőmagyarországi banya- és kohóipari részvénytársaság közli velünk, hogy igazgatósága tegnap tartott ülésében megállapította az 1916. évi mérleget s a folyó évi március hó 31-én tartandó közgyűlésen indítványozni fogja, hogy az 1916. évi nyereségből az értékesítésként alapra 756,774 korona 32 fillér, a rendes tartalékalapra 100,000 korona, az adótartalékalapra 200,000 korona, a nyugdíjalapra 68,186 korona 62 fillér, osztalék fizetésére pedig 1,800,000 korona, azaz részvényenként 60 korona fordíttassék és ennélfogva az 1916. évi 26. számú szelvény beszoigaltatása ellenében folyó évi április hó 2-től kezdve 60 korona fizetessék ki. Pásztor Márton titkar cégvezetővé neveztetett ki.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság 1916. évi mérlege** 7.157,057 korona 54 fillér tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság egyértelmű indítványa alapján a március 24-ére egybehívott közgyűlésnek minden egész részvény után 800 korona osztalék kifizetését fogják javasolni. Az „Első magyar” 8.000,000 koronát kitevő részvénytőke és ugyanolyan összegű tartaléktőkével kívül 11.882,834 korona 71 fillér tüzdíjtartalékkal rendelkezik, mely utóbbi a társaság saját számlájára eső tüzdíjbevételek 100 százaléka-nak felel meg. Ezenkívül a társaság tartaléka az elszámolatlan indírték, még külön 1.549,568 korona 90 fillér. A külön tartalék összege 5.772,192 korona 44 fillér, a jégkülön tartalék 2.000,000 korona, míg az életbiztosítási összegek fedezetére szolgáló díjtartalék 200.112,708 korona 30 fillér. A társaság a folyó évben az életbiztosítási díjtartalék növelésén feül 2 és egy negyed millióval gyarapította a tartalékait.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom

tavaszi kosztümszövet és selyem raktáramat.

Varga Kálmán női szabó, Deák Ferenc-u. 39., I. em.

MOZIKOPEP SZÍNHÁZ.

* **Nordisk detektív-dráma az Apollóban.** (Kíséret a lapon.) Kétségtelenül a Nordisk-filmgyár dicsőítendő a film-piacot; az összes többi filmgyárnak nem ismernek nagyobb érdeket, mint a Nordisk Film Company egy-maga. Az Apolló-színház maga győzelmesen mutatja a Nordisk-filmeket. A Wolfson-utca utolsó disztribúciójának ropogó utóhatásaitól sikere után most egy Nordisk detektív-dramát tűzött műsorra az igazgatóság. Kíséret a lapon a címe ennek a nagyszíni detektív-képnek, amelynek szövevényes története egy rejtélyes gyilkosság hátterében van. Nemő, a zseniális detektív bűnművésze egyes nyomonkérővel vet világosságot a sötét bűnre. A drámában egymást érik a meglepő fordulatok s a cselekmény pererő-pecsere fokozza a néző érdeklődését. A detektív-kép háttérben nagy gondot fordított a Nordisk-filmgyár. A főszerepet Max Lande, a kedvelt moziár játsza. Pénteken, szombaton és vasárnap mutatja be a nagyszerű detektív-dramát az Apolló.

* **Egy viharos élet.** (Amerikai sorozat I. az Urániaiban.) Az amerikai klubok forró, bűntermelő életéből veszi tárgyát ez az idegtépően izgalmas film. A szenvedélyek csapnak össze benne a józansággal s az elvakultság lett urrá a becsületes erkölcs felett. Mintha felbomolna az erkölcsi világrend mintha szabadjára engedve ezer és ezer bűnös ösztön dúd lakomát ülve keresne új áldozatot, úgy tükröződik vissza lelkünkben ennek a borzalmas szép történetnek egyes jelenete. Az ember szédül, kábul, hihetetlenül eszévesíti fejét, nem tud nyugalomra parancsolni érzésének; amikor amerikai hidegvérrel és öltözéssel jelenetül-jelenetbe jobban és jobban felkorbácsolja idegét. A kép megredik felvonása egyenesen olyan, a melynél borszakasban lehet, idegtépőbb és idegtépőbb még nem is létezik. A nagy nagybűnségének csodálatosan jó idegi vonások: Mindezt nyugalmával tud már elviselni, de a budapesti bemutatón az Országban nem egy néző volt, akít ez a megredik felvonás idegtépően megviselt. — *Mamma Vanna* drámai történet, legközelebb az Urániaiban.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 23-án, pénteken:
A) Berlet. A) Berlet.

A váratlan vendég.

Színmű.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztést lelei:

Budnyánszky Andre távollétében:
Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovattalatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.)

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyártmány — gar. 45% — a minsterium által ajánlott egyedüli megbízható kékké pótlószer, permetezésre, — napi áron.

RAFFIA

I. Mayunga, szép fehér hosszú szálu minőség, — cred. balakban és kimérve, — napi áron.

Hypermangan-kali

fürt peronospora és lisztharmat elleni védekezésre, napi áron. 1119

Vojtek és Welsz, Arad.

Magyar Általános Hitelbank.

Hirdetmény.

A részvényesek március 23-án tartott közgyűlésének határozata szerint az 1916. évre megállapított osztalék részvényeseknek

40 koronával leg folyó évi április 2-től kezdve az 1917. évi március 1-én esedékes 28. számú szelvénynek bemutatásával ellenében

Budapesten: a Magyar Általános Hitelbank Központi-járási (V. Deák-utca 9.) vezetésű intézmény IV. Egetem-utca 21., V. Belső-utca 9. és VII., Károly király-utca 3.)

Braşovban, Debrácsonban, Fiumában, Győrött, Kascán, Keur-angon, Nagyszebenben, Pécsett, Pósonban, Szabadkán és Temesváron a társaság helyi irodái.

Belgrádban: az intézet igazgatójának.

Bucában: a K. K. priv. Oester. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél.

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél, vagy S. Neuchâter bankháznál vagy Menckens & Co. bankháznál.

M. Frankfurtban: a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél az ezen bevaltó-helyeknél szokásos fizetési órák alatt intézetnél.

A szelvények hátlapjukon címbélyeggel vagy aláírással ellátva, vagy postai úton számai szerint szerzőtől megjelölt jegyzékek kíséretében nyújtandók be, amikre a szükséges nyomtatványok az említett beváltási helyeken legyen kaphatók.

Budapest, 1917. évi március 19-én.

Magyar Általános Hitelbank.

Küfűtő fu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi április hó 1-től új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben és vidéken:

Egész évre 38 K.

Fél évre 18 „

Negyed évre 9 „

Egy óra 3 „

Tessék mutatványszámot kérni.

Uránia

Péntektől — vasárnapig

Amerikai sorozat II.

Egy viharos élet.

Dráma 4 részben.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Nős vincellér,

ki a konyhatartozatához is jól ért,

kerestetik.

Seidner Bernát és Fia, Marsborsa 1935

Az aradi waggongyár

mielőbbi belépésre

raktárnokot keres.

Ajánlkozók sziveskedjenek a gyári irodában személyesen jelentkezni. 1912

Felter Teréz

kozmetikai intézete.

Ertesitem a b. hölgyközön-
séget, hogy kozmetikai inté-
zetemmel kapcsolatban haj-
mosást, ondulást, hajfestést
Henna festékekkel és manicürt
végzek.

Felter Teréz

Forray-utca 4., I. em.

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodá-
jához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésben vannak. Megbí-
zásokat ingatlanok ela-
dására és vételére elfogadok.

Telefon 361. szám.

2672—1917. pm.

Hirdetmény.

A közéletmezősi hivatal fel-
ügyelő-bizottságának javaslatára
március hó 9 től további intézke-
désig a m. kir. belügyminiszte-
rium 66112—1915. számú rende-
letével nyert felhatalmazás alap-
ján Arad sz. kir. város területére
nézve a bábna kicsinybeni árú-
sítási árát kilogrammonként 80
fillérben állapítom és annak el-
adási árát a hárság által forgalomba
hozott jegyrendszerhez és később
megalapítandó fejadaghoz kötöm.

Babot kicsinyben a most meg-
állapított árnál Aradon magasabb
áron árulni tilos, aki ezen til-
lmat megszegi, az 1251—1916.
M. E. számú rendelet értelmében
kínágot követ el, amennyiben
cselekménye súlyosabb büntető
rendelkezés alá nem esik, hat hó-
napig terjedhető elzárással és 2000
koronáig terjedhető pénzbüntetés-
se büntetették.

Ama készlet tekintetében, melyre
nézve a kínágot elkövetették, el-
kobzásnak van helye.

Varjassy, polgármester.

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 99 arfo-
lyam,
50 évre 5% kamat 1% törlesz-
tes teljes arfolyam,
63 évre 4% kamat 0.55% tör-
lesztés 94% arfolyam
mellett, további

aradi és békescsabai házakra

50 évre 5 1/2% kamat, 1/2% tör-
lesztés 98 arfolyam mellett tör-
lesztéses kölcsönöket folyósított
és birtokparcellázásokat elvál-
lalja és gyorsan kereszttul vezeti a

Budapesti Kölesönhözvetítő
és Porcellázó Reszvenytársaság
Budapest, VIII., Kenyermező-u. 6.
Aradi megbízottunk: Bonyhádi
József u. Kapa-u. 47., d. u. 2—4. sz.

4674—1917

Hirdetmény.

Közölni tesztük, hogy a munka-
bérek emelkedése miatt a sir-
gondozási díjakat további intézke-
désig a következőben állapítjuk
meg:

Kis sirbolt gondozása 7 korona
helyett 8 korona, nagyobb sirbolt

gondozása 14 korona helyett 16
korona, sirkert gondozása 14 ko-
rona helyett 16 korona, sirkely
gondozása 4 korona helyett 5 ko-
rona, nagyhantolt 6 korona helyett
8 korona, kis hantolt 4 korona
helyett 6 korona, szonyegbeszítetés
8 korona helyett 10 korona.

Arad, 1917. február 24.

A város tanácsa.

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy
Andrássy-tér 5. szám alatt (a Lloyd palotában) női
kalapszalont nyitottam.

Éveken át a külföld legnagyobb városában működtem
s így munkám a legényesebb izlésnek is megfelel.
Átalakításokat modell után vállalom, régi formákat is
hasonlóképp alakítok. Közümmökhöz való kalapot azonnal
készítek.

Szives pörfogást kér

MOHR D. Andrássy-tér 5 (Lloyd palota).

1577

2821—1917. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. rokkantügyi hivatal programjába vette, hogy a rok-
kant katonák számára Kaocsán faipari és Vácson a Kórák cég
gyártelepén bőripari kereseti telepet fog szervezni.

Ezen telepeken felvehető lesznek azon súlyosabban rokkantá
vált (lőampu ált. bennalábu) vagyontalan, elsősorban családost és fed-
hetetlen, erkölcsös életű katonák, kik:

a) rokkantá válásuk előtt fa- illetve bőripar valamely ágát,
mint építő mesterek üzték, azonban rokkantságuk következtében,
vagy a változott gazdasági viszonyok miatt az ipar önálló üzésére
képtelenné váltak, mindazonáltal a kereseti telepen eredményesen
foglalkoztathatók;

b) rokkantá válásuk előtt fa- ill. bőriparban mint segédek mű-
ködtek, illetve valamely fa- vagy bőripari gyárban szakmunkában
kellő jártasságot sajátítottak el, azonban rokkantá válásuk folytán
naponként otthonjuktól távolabb eső munkahelyek felkeresésére al-
kalmatlanná váltak és így — bár a kitanult iparágban szakmunkát
végezni képesek, — magán munkaadóknál megnyugvással el nem
helyezhetőek;

c) a m. kir. Rokkantügyi Hivatal rokkantiskoláinak fa- vagy
bőripari tanműhelyében kiképzést és az ipar üzésére képesítést nyertek.
Az érdeklődők jelen ügyre vonatkozólag bővebb felvilágosítást
hivatalomban nyerhetnek.

Az elhelyezés iránti kérvények a hivatalomtól nyerendő utasítá-
sok szerint felszerelve a faipari telepre vonatkozólag 1. évi április hó
1-ig, a bőripari telepre vonatkozólag pedig 1. évi április hó 30-ig hi-
vatalomnál adandó be.

Arad, 1917. március 9.

Varjassy, polgármester.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre keresetlik.

Legfájdalmasabb gyökyszemétől

is három nap alatt mindenki
megszabadul a Hajós-féle ANA-
GALLIN használatával. Ke-
zelése igen egyszerű, nem pisz-
kít, nem ragadós. A beszerzés
nél vigyázni kell az ANAGA-
LLIN szóra. Ara használati utas-
ítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget deszficiálja, utólsz
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 80 fillér.

Férfi szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Magyarország)

1856/1917. t. k. sz.

Hirdetmény.

Mezőhegyes községnek telek-
könyvi betétei az 1886: XXIX., az
1889: XXXVIII. és az 1891:
XVI. t-cikk értelmében elkészít-
tett és a nyilvánosságának át-
adtván, ez azzal a felszólítá-
ssal tételük közlése:

1. hogy mindazok, kik az 1886.
XXIX. t-cikk 15. és 17. §-ai alap-
ján — ideértve e §-oknak az 1889.
XXXVIII. t-cikk 5. és 6. §-ában
és az 1891: XVI. t-cikk 15. §. a)
pontjában foglalt kiegészítéseit is
— valamint az 1889: XXXVIII.
t-cikk 7. §-a és az 1891: XVI.
t-cikk 15. §. b) pontja alapján
eszközölt bejegyzések érvénytelen-
ségét kimutathatják, e végből tör-
lési keresetüket, azok pedig, akik
valamely tenherítélet átvitelének az
1886: XXIX. t-cikk 22. §-a, il-
letve az 1889: XXXVIII. t-cikk
15. § a alapján való mellőzését
megtámadni kívánják, e végből
keresetüket hat hónap alatt, vagyis
az 1917. évi október hó 5. napjáig
bezárolag a telekkönyvi hatóság-
hoz nyujtsák be, mert az ezen
meg nem hosszabbítható záros
határidő eltelte után indított tör-
lési kereset annak a harmadik
személynek, aki időközben nyil-
vánkönyvi jogot szerzett, hátrá-
nyára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az
1886: XXIX. t-cikk 16. és 18.
§-ainak esetében — ideértve az
utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII.
t-c. 5. és 6. §-ában foglalt ki-
egészítéseit is — a tényleges bir-
tokos tulajdonjogának bejegyzése
ellenében ellentmondással élni kí-
vannak, irásbeli ellentmondásukat
hat hónap alatt, vagyis 1917. évi
október hó 5. napjáig bezárolag a
telekkönyvi hatósághoz benyujt-
sák, mert ezen meg nem hosszab-
bítható záros határidő eltelte után
ellentmondásuk többé figyelembe
vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1.
és 2. pontban körülírt eseteken
kívül a betétek tartalma által előbb
nyert nyilvánkönyvi jogukat bár-
mily irányban sértve félük, —
ide értve azokat is, akik a tulajdon-
jog arányának az 1889: XXXVIII.
t-cikk 16. § a alapján történt be-
jegyzését sérelmesnek találják, e
tekintetben felszólításukat tartal-
mazó kérvényeket a telekkönyvi
hatósághoz hat hónap alatt, vagyis
1917. évi október hó 5. napjáig
bezárolag nyujtsák be, mert ezen
meg nem hosszabbítható záros
határidő eltelte után a betétek
tartalmát csak a törvény rendes
útján és csak az időközben nyil-
vánkönyvi jogokat szerzett harma-
dik személyek jogainak sérelme
nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemzetelnek azok
a felek, akik a betétek szerkesz-
tésére küldött bizottságnak ere-
deti okiratokat adtak át, hogy
amennyiben azokhoz egyszersmind
egyszerű másolatokat is csatoltak,
vagy ilyeneket pótlólag benyujta-
nak, az eredetieket a telekkönyvi
hatóságnál átvehetik.

A battonyal kir. járásbírósg
mint telekkönyvi hatóság 1917.
március hó 20.

Dr. Rafajlovics Mikes, s. k.

1913. é. m. k. t. jegyző.

Lapkihordó pár felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

